

Kyrkjebladet

Kyrkjeblad for Gloppe **nr.6** desember 2022 Årgang 52

OLAV BRENNSAETER
Julehelsing frå Elfenbeinskysten

*Intervju med
flyktningar frå
Ukraina*

FARMEN-PREST
THOR HAAVIK PÅ
BESØK I GLOPPEN

Kyrkjeblad for Gloppe

www.gloppen.kyrkja.no

Utgjeve av sokneråda i Breim, Gloppe og Hyen. Kjem ut minst 6 gongar i året på Sandane. Betaling etter ønske.

Bankkonto: 3710.15.85388

VIPPS: 554210

Redaksjon

Tore Myklebust

456 01 260

tore.myklebust@gloppen.kyrkja.no

Vidar Bjotveit

958 80 030

vidar.bjotveit@gloppen.kyrkja.no

Anders Rinde

99720238

anders.rinde@gmail.com

Ingebjørg Isane Fure

966 18 048

ingebjorg.fure@gloppen.kyrkja.no

Harald Aske, Gloppe sokn

970 24 915

harald.aske@enivest.net

Gunn Hole, Gloppe sokn

454 23 728

gunn.sol@gmail.com

Arvid Jordanger, Breim sokn

976 09 633

arv-jor@online.no

Kurt Djupvik, Hyen sokn

90206828

djupvik.kurt@gmail.com

Distribusjonsansvarleg

Harald Aske

970 24 915

harald.aske@enivest.net

Korrektur

Rønnaug Ryssdal

950 72 392

ryssd@online.no

Grafisk design

Innholdspartner AS ved Bjørnar Aske

901 37 252

bjornar.aske@innholdspartner.no

Trykk

United Press, Riga, Latvia

Framsidefoto

Klart for jul!

Foto: Gunn Hole

Du kan gje di støtte til kyrkjebladet via Vipps. Og no er vi sanneleg blitt så moderne at vi har fått vår eigen QR-kode som du kan skanne med mobil-kameraet, om du ikkje vil søke oss opp på #554210.

Vipps

Vipps-nummer
554210

6/22

INNHOLD

FOR TANKE OG TRU

- 05 Andakt ved Sigurd Vengen
- 32 Julehelsing frå biskopen
- 42 Min salme ved Randi Skaaden Felde
- 43 Spaltist Olaf Sigurd Gundersen

MØTE MED MENNESKE

- 06 Julehelsing frå Elfenbeinskysten
- 08 Gunn intervjuar flyktningar frå Ukraina
- 18 Møte med Farmen-presten Thor Haavik
- 31 Frå minneboka - eit intervju med Borghild Lothe

DETTE VAR VI MED PÅ

- 14 Orheim-kveld på Nordfjord Folkehøgskule
- 31 Konsert i Ervik kapell

TRIVELEG TIDTRØYTE

- 20 Barnesider ved Gunn Hole
- 35 Julequiz for store og små

Brått var vi komne til advent, og snart er det jul. Vi er stolte av å gje dykk eit rikhaldig julenummer av Kyrkjebladet, om enn i noko slankare utgåve enn i jubileumsåret i fjar. Bladet du no held i hendene dine har blikk både bakover og framover.

FOKUS PÅ Å LØFTE BLIKKET

Diakon Ingebjørg Isane Fure innleiar ein appell frå landsbylaurdagen i oktober: Verdsdagen for psykisk helse vart markert under landsbylaurdagen 22. oktober på Sandane, der Kyrkja i Gloppen var medarrangør saman med kommunen. Leiar i Vestland Bondelag, Anders Felde, tok utfordringa og sa ja til å halde appell knytt til temaet for verdsdagen i år: «Vi treng kvarandre, løft blikket.» Heile hans appell kan du få lese i bladet.

Gunn Hole hjelper oss til å lyfte blikket til Ukraina gjennom eit intervju med to unge kvinner. Vi får innblikk i ukrainsk julefeiring og korleis dei held tett kontakt med eigen familie. «Vi trur at det gode skal sigre over det vonde», er avslutninga av det leseverdige intervjuet. Måtte det skje raskt! Spannande er det og å lese helsinga frå Jofrid og Olav Brennsæter frå tropane i Elfenbeinskysten. Deira julefeiring er milevis frå vår, sjølv om dei har juletre og pinnekjøt.

FRÅ ELDRE DAGAR

Arvid Jordanger har blikk bakover i tid med ei stykke om «Vårsol», eit kristeleg ungdomslag i Myklebustdal. Arvid hentar fram ei julehelsing frå 1933: «Og jolebodskapen er liksom solrenninga – det skaper glede og liv.»

Barbra Ring har ei juleforteljing, «Itte no’ knussel», flott illustrert av Oddvar Almenning. Saman med Karsten Isachsen sitt «Gudslån og Guds gave» og eit manande stykke om «Juleøl og julegleder» av Olaf Sigurd Gundersen, er det gode forteljingar som spelar i lag. Vi ser tilbake for å lyfte blikket framover.

KONSERTAR

Jakob Leiv Kroken skriv godt om Gloppen Vocal Band sin konsert i vakre Ervik kyrkje. Vi veit kor flinke dei er, og det er kjekt å høyre om samarbeidet med Drops. Det er absolutt leseverdig, men var sikkert endå betre å høyre. (Kanskje kunne vi fått høyre dei i lag også her i Gloppen?) Gruppa Tre kvinner og ein mann er det i år høye til å høyre i Hyen. Desember er ein konsertmånad, og i gudstestelisten er dei tradisjonelle konsertane i kyrkjene oppførte.

Der du bur, trur vi at du kan finne glede i noko frå bladet. Sjølv om det ikkje er kryssord, kan du få prøve dei små grå med ein julequiz laga av Gunn Hole, og det er barnesider. Når vi då kan skilte med postar som andakt, helsing frå biskop emeritus Halvor Nordhaug, reportasjar og ei allsidig gudstenesteliste, har du rikeleg å lese på i julehøgtida. «Ordet ble kjød og bor i dag i blant oss», syng vi juledag i kyrkjene våre. «Eg veit kvar du bur», seier Jesus i Openbarringsboka. Der du er, di adresse er kjent av Jesus. (Og av Kyrkjebladet ...) God lesnad!

Med ynskje om ei gledeleg jul frå redaksjonen.

VIDAR BJOTVEIT

SIGURD VENGEN

Jesus viser oss kven, kvar og korleis Gud er

Det hende ei julaftan. Dei tre vise menn: Caspar, Melchior og Balthasar var på vandring frå aust, frå bokhylla, via pianoet. Josef og Maria var alt framme i Betlehem. Gjetarane, sauene og Jesus-barnet var der. Men på vismennenes siste etappe hende eit uhell. Balthasar snubla og datt og miste hovudet. Han måtte tilbe utan hovud heile den jula.

Var det ei 'profetisk teiknhandling'? Må ein ikkje vere nokså hovudlaus når ein tilber eit lite barn som Gud?

"Ordet vart menneske og tok bustad mellom oss», skriv Johannes: «Ingen har nokon gong sett Gud; men den einborne Sonen, som er Gud, og som er i Faderens fang, han har synt oss kven han er.» (Joh 1,14a.18), og endå meir utførleg i brevet: "Det som var frå opphavet, det vi har hørt, det vi har sett med våre eigne auge, det vi såg og det hendene våre rørte ved, sjølve livsens ord, det forkynner vi.» (1 Joh 1,1)

"Ingen har nokon gong sett Gud". Ateistar kan seie det same. Gud "bur i eit lys dit ingen kan komme" (1 Tim 6,16). Moses bad om å få sjå Guds ansikt. Svaret var: "Det mennesket som ser meg, kan ikkje leve" (2 Mos 33,20). Difor er det skakande og revolusjonerande at Jesus "har synt oss kven Gud er" (v.18).

Barnet frå Betlehem har vist oss Guds ansikt; den menneskelege Gud.

Den usynlege Gud gjer seg synleg. Jesus syner oss kven Gud er. Den som ser dette, vil tilbe. Den som bøyar seg for barnet i Betlehem blir henta inn i songen, og i møte med mysteriet, i songen og tilbedinga, ser vi Guds ansikt. Den usynlege Gud gjer seg synleg. Jesus syner oss korleis Gud er: Full av nåde og sanning.

Då den usynlege Gud gjorde seg synleg, kom det store vendepunktet. Mange religionar reknar tida frå skapinga av. Vi tel dagane frå eit sentrum i tida, frå Jesu fødsel av. Då Jesus kom, kom han med "nåden og sanninga". Han kom ikkje med den bilige etterlikninga av nåden, som bagatelliserer og lyg om livet, at det ikkje er så farleg korleis vi lever. Han kom med den sannferdige nåden og den nådefulle sanninga. Den som gjer at eg kan sjå sant på meg sjølv. Ja, det var då nåden kom, at eg oppdaga kor nådelaust livet er. Det var då lyset kom, at eg oppdaga kor mørkt mørket er. Det heilage mysteriet gjer menneske myndige, og gjev oss mot så vi ser sant på oss sjølve og kvarandre, og så vi ser det sanne biletet av Gud. Vi ser Guds Sons herlegdom, full av nåde og sanning.

– Det er slik Gud er.
– Borna sat og teikna på søndagsskulen. Søndagsskulelæraren gjekk rundt og gav oppmuntrande kommentarar. Ei lita jente var spesielt konsentrert og flittig.

– Kva er det du teiknar?
– Eg teiknar Gud! svarte jente frimodig.

Søndagsskulelæraren vart litt overraska, ja, kanskje til og med forskrekka, og sa:

– Men ingen veit no korleis Gud ser ut!
Utan å stanse arbeidet med fargane, svarte jente: – Det veit de om ei lita stund!
Jesus viser oss kven Gud er, kvar Gud er og korleis Gud er.
PS. Balthasar fekk reparert hovudet. For den som vil tilbe Gud, treng både hjarte og hovud.

Julehilsen fra tropene

TEKST: OLAV BRENNSAETER

FOTO: PRIVAT

Gress og blader visner. Hver morgen blir det litt kjøligere. Novemberstormene raser. Det nærmer seg jul.

Noen ting ligner litt på det vi er vant med fra Norge. Men det er mye som er forskjellig også. Her visner ikke løvet fordi

det blir mørkt og kaldt, men fordi tørketida har begynt. Og når jeg sier at det blir kjøligere, så gjelder det egentlig bare nettene; da kan temperaturen krype helt ned mot 15 grader. Men utpå ettermiddagen kan vi fortsatt komme over 30. Heldigvis

har vi dyner – husene er jo ikke akkurat bygget for å holde på varmen. Og selv om nettene blir kaldere, blir de ikke spesielt lange. Vi bor så vidt nord for ekvator, så vi har de lengste dagene i juni og de korteste i desember, sånn som i Norge. Men forskjellene er så små at vi ikke får det med oss en gang – lengste dag er 12 t 33 min og korteste er 11 t 42 min.

Vi har skaffet oss juletre i plast, og pinnekjøttet har vi allerede fått flyyet inn fra Norge. Vi pynter med lilla og lager adventskalender og baker til jul, og prøver i det hele tatt å lage noe som ligner på julestemning. Men behovet for varm gløgg og levende lys blir bare ikke det samme når det ikke er spesielt kaldt eller mørkt. Jeg tror det er først når en prøver å lage jul i tropene at en skjønner hvor mye av stemningen som handler om at det er mørkt og kaldt, og at nordboere faktisk trenger en fest med mye lys og varme midtvinters.

Og så er det ikke akkurat noe miljø for storslått julefeiring her heller. I Abidjan kan en riktignok komme ut for en del «kommersiell jul»; det er flere vestlig orienterte kjøpesentre som spiller amerikanske juleslagere og setter opp lysdekorasjoner som ser ut som reinsdyr, og dessuten plastnisser og -snømenn i alle størrelser, fra en gang midt i november. (Jeg har undret meg over hva slags assosiasjoner ivorianere flest egentlig har til snø og reinsdyr.) Men det er uansett langt unna Ouaninou, der vi bor nå. Her ute på bygda er jul egentlig bare en fridag i kalenderen. Og det er kanskje ikke så rart, når vi bor i et område hvor de fleste er muslimer. Men selv blant de kristne er

Her står vi (1. juledag, i juleuniform) foran leiligheten vår i Abidjan, med besøk fra Norge.

Dette er maten som ble delt på spleisefesten etter gudstjenesten.

ikke jul en veldig stor greie – ikke på langt nær så viktig som nyttår.

Jula regnes som en fest, for all del. Vi over gjerne inn et par nye sanger i musikkgruppa, og folk tar med mat som serveres etter gudstjenesten. Og ofte har vi til og med laget «uniform», så alle kommer i nye klær med matchende stoff første juledag. Det er absolutt en annerledes dag og en annerledes gudstjeneste. Men det føles likevel litt rart at julemarkeringen begrenser seg til formiddagen første juledag.

Jeg tipper at de lokale kollegaene mine ville synes at norsk julefeiring er utrolig sært. Vi pleier jo mer eller mindre å stenge oss inne i huset vårt med familien i noen dager, og sitte lenge og bare spise og

prate sammen, og ha tid til å se en film og leke sammen. Og dette kaller vi «fest» og «feiring». Jeg tror det er mange ting som skurrer her.

Vi har begynt å venne oss til at jula kan være ganske forskjellig fra år til år – det avhenger jo for eksempel av hvor mange nordmenn vi har å feire sammen med til enhver tid. I 2019 var vi språkstuderter og nye i landet, bodde i millionbyen Abidjan og hadde besøk fra Norge. I 2020 hadde vi flyttet til Ouaninou og feiret jul på misjonsstasjonen sammen med de to andre norske familiene som var der. I 2021 feiret vi på Moi, med familien min, mens vi ventet på at Bjørn skulle bli født.

Nå planlegger vi vår andre julefeiring i Ouaninou, men denne gangen blir det

bare vi fire, for nå er vi de eneste nordmennene i 70 mils omkrets.

Hverdagen her ute er annerledes og ganske omskiftelig. Men når jula endrer seg så mye og så fort, gir det også en mulighet til å spørre seg hva jul egentlig er for noe. Hvis vi tar bort kulde og mørke, og slekt og venner er langt unna og det ikke finnes juleavslutninger eller julekonserter – blir det jul likevel? Er det noe igjen som er verdt en fest?

Det tror jeg det er.

Besøk <https://jofridogolav.wordpress.com> for å følge med Jofrid og Olav sitt arbeid i Elfenbeinskysten.

Olena og Antonina er veldig klare for å lære seg norsk.

Hugs å verdsette den fridomen de har

TEKST OG FOTO: GUNN HOLE

Av og til byr livet på utfordringar vi gjerne skulle ha vore utan. Flyktingar frå Ukraina og andre land veit mykje om dette. Dei held likevel håpet oppe om ei god framtid og har lært mykje om kva som er viktig i livet.

På Gloppen opplæringssenter møter vi to hyggelege damer frå Ukraina, midt på ein vanleg kvardag i november. Antonina Moskal og Olena Rodko har sagt ja til å

fortelje litt om livet sitt, og kva dei tenkjer om jula som snart står for døra.

Antonina er 36 år og bur på Byrkjelo saman med mannen Yaroslav og deira

to barn. Han kom til Noreg i 2012 og har sidan jobba som avløysar. Morsmålet til Antonina er ukrainsk, men ho snakkar også polsk, russisk, engelsk og litt norsk.

– Eg er frisør og har min eigen salong heime. Hobbyen min er oljemåling, fortel ho, som også har studert design ved Kyiv University of National Culture and Art.

Olena kom i juni åleine til Breim, der ho har kjærast. Han heiter Igor og arbeider på gard. – Eg har ei utdanning innan leiarskap og er dessutan agronom. Hobbyane mine er reising, både i Ukraina og til andre land, og særleg likar eg å sjå nye byar. Dessutan les eg mykje, særleg romantiske romanar, smiler ho. Olena fortel at ho har familie i Ukraina, far, ei søster og nevøar.

– Fortel litt om livet i Ukraina før krigen!

– Eg hadde eit fantastisk liv i heimlandet, fortel Olena. – Eg var student ved eit universitet, men reiste mykje, og byen Kharkov var min favoritt. Sjølvsgart saknar eg livet mitt slik det var før, då hadde vi det vi trond, og folk var trygge. Det verste no er at menneske fell i krigen.

– Ja, livet var godt, nikkar Antonina. – Heimen min er i byen Zolochiv, ein liten by vest i landet, ikkje så langt frå Polen. Vi hadde alt for å kunne leve eit godt liv, for eksempel budde begge foreldra mine i same byen, og vi møttest ofte med venner.

– Har de funne dykk til rette her i kommunen?

– Vi likar oss godt her, og er takksame for at Norge tok imot oss. Vi starta på norskundervisning 15. august, og der møtte vi fleire frå heimlandet. – Norsk er eit vanskeleg språk å lære, for det er stor skilnad på det og ukrainsk. Å forstå grammatikken krev sitt, men vi i er innstilte på å øve mykje, understrekar dei. Og det trengst, for målet med språkundervisninga for denne gruppa flyktningar er at dei skal komme raskt i arbeid. Gloppe tilbyr

6 månader med introduksjonsprogram, det inkluderer språkundervisning med språkpraksis 37,5 time per veke. Anne Kristin Myklebust, kontaktlærar for nybegynnargruppa, opplyser om at dei som ikkje har fått seg arbeid etter eit halvt år, kan få innvilga 6 nye månader.

På mitt spørsmål til dei to elevane om dei får praktisert språket nok, svarar dei at det hadde vore fint med meir kontakt. – Vi snakkar primært norsk i timane på skulen og med andre innvandrarar, seier dei begge. Antonina fortel at ho øver på norsk med dottera på ti år, som allereie har lært seg mykje.

Dessutan har ho språkpraksis hos Sveisen frisør på Sandane to dagar i veka, og der har ho høve til å lære korleis norsk vert brukt i daglegtale lokalt. Olena skyt inn at ho i alle fall snakkar språket her når ho er på butikken!

Kutia er ein viktig matrett og er den første av 12 velsmakande rettar på julekvelden i Ukraina. Foto: Privat.

Tett kontakt med sine i heimlandet

Det er ikkje slik at dei har innstilt seg på å bli verande i Norge, dei ser nok på tida her meir som ein overgangsfase. – Vi vil tilbake til Ukraina begge to, seier Olena.

– Grunnen er enkel. Det er heimlandet vårt, og vi vil returnere så snart krigen sluttar.

Dei får med seg alt som skjer i Ukraina via TVGram og ikkje minst gjennom daglege mobilsamtaler med familie og venner. Det som har skjedd, karakteriserer dei som ein katastrofe. Alt som hender, får dei med seg, og det er hardt kjenslemessig. Dei fortel om at dei kjenner seg heilt tomme etter alle tapa av menneske-

liv, særleg vondt er det å sjå at barn vert skada eller døyr. Dei må heim til sine eigene når det er mogeleg, det er dei sikre på. Akkurat no er det ein styrke å vere fleire frå Ukraina her, slik at dei kan diskutere ting på sitt eige språk og elles støtte kvarandre.

– No er det snart jul. Kva tankar har de gjort dykk kring feiringa i eit nytt land?

– Vi har ingen klare planer for jula utanom dette: Vi vil feire saman med familiene våre i Ukraina, via mobil og webkamera, seier Antonina. Og vi vil lage

den tradisjonelle julematen vår. Olena nikkar samtykkjande. – Om vi finn på noko meir, får tida vise, kanskje stiller vi opp med ukrainsk julesong i sentrum?

Temaet tradisjonnell jul i Ukraina er mykje lettare å snakke om, og gode minne hentar fram smil og latter

igjen. Her fører Antonina ordet:

– I den aust-ortodokse kristne kyrkja feirar vi jul 7. januar, men 6. januar er den heilage kvelden der vi samlast i lag med familiien. Vi set oss til bords når den første stjerna dukkar opp på himmelen. Først tenner mannen i huset eit julelys, og heile familien ber for kveldsmaten. Det er vanleg med heile 12 rettar, og den viktigaste er kutia, den skal etast først. Dette er ein enkel, næringsrik rett, noko midt mellom graut og pudding. Han inneheld kveitemjøl, valmue, nøtter, rosiner og honning. Dei andre rettane er velsmakande, men sunne, til dømes fisk, kålrulettar, soppsaus og smultringar med

Vertyep (julespel) frå byen Khmelnytsky. Frå: Wikipedia commons.

Vertyep (julespel). Foto: Privat.

valmue og kirsebær.

Om morgonen 7. januar helsar vi kvar andre med uttrykket «Kristus er fødd!» og svarar med «Pris Han!» Så går vi i kyrkja tidleg om morgonen frå klokka 5, og seinare på dag besøkjer vi venner. Vi syng spesielle songar saman, for eksempel julesongen Carol (Koljada). I den ærar vi Jesus Kristus.

Olena har noko meir på hjartet som absolutt må komme med: Dei veldig populære julespela kalla vertep der vi fortel hendingar frå Bibelen, særleg Jesu fødsel i Betlehem. Grupper går saman og øver inn replikkar, kler seg ut i dei ulike rollene og går rundt i byen eller ringjer på hos folk. Dette er fantastisk kjekt å vere med på! Julefeiringa varer heilt til 19. januar. Mange avsluttar jula med eit bad i elva, men ikkje alle, smiler ho.

Det gode skal sigre

Etter denne tankereisa til Ukraina landar vi alle tre ganske brått tilbake i klasserommet på GOS igjen. Det er snart tid for neste undervisningstid. Våre to nye venner frå Ukraina vil gjerne formidle noko viktig heilt til slutt:

Takk Gloppen kommune! Her kjenner vi oss trygge og trivst godt. Vi ønskjer for alle her at ingen skal vakne opp til lyden av sirener. Hugs å verdsette den fridomen de har. Vi trur at det gode skal sigre over det vonde.

Ein framand kan vere ein venn du enno ikkje kjenner

TEKST OG FOTO: GUNN HOLE

Vi høyrer dagleg om vanskelege levekår både i Ukraina og andre land ute i verda og har lurt på korleis flyktningsituasjonen er i Gloppen for tida. Sonja Jordanger Loen er rektor ved Gloppen opplærings-senter og har oppdatert informasjon å dele.

– Det er 18 nasjonalitetar ved Gloppen opplæringssenter i 2022. Skulen har flest elevar frå Ukraina, Somalia, Syria, Sudan, Kongo og Afghanistan, kan Sonja fortelje.

– Gloppen kommune har busett 16 vaksne og 11 barn frå Ukraina i 2022, og kommunen har fått vite at det vil kome 6 vaksne og eitt barn til frå det landet i løpet av året. Vi har 12 ukrainske elevar ved GOS i starten av november, dei fleste er kvinner, opplyser Sonja. Dei nye blir busette i heile Gloppen, både i Breim, Hyen og i Sandane-området, og det har gått bra til no med å skaffe bustadar og utstyr.

– Er det noko den vanlege innbyggjar kan gjere for å lette livet for dei som kjem hit som flyktningar?

– Vi opplever at folk

i Gloppen er svært gode på frivilligheit, og det er med glede vi registrerer både stort engasjement og stor velvilje i samband med ulike samarbeidsarrangement og

aktivitetar, smiler Sonja. – For innvandrarane er nok det å ha nokon å snakke norsk med på fritida heilt sentralt, slik at dei får bruke språket i naturlege aktivitetar og autentiske situasjonar. Dette både med tanke på utviklinga av språket, men og for integreringa sin del. Det er ofte kjekkare å gå på arrangement når ein har nokon å gå saman med, det er vel noko vi alle kjenner oss igjen i. Det å møtast gjennom aktivitetar som til dømes å lage middag og å ete middag saman, arbeide med skule-arbeid og lekser i lag, vere tur-kamerat, eller tilby hjelp i samband med øvingskøyring, kan vere døme på aktivitetar frivillige kan yte. Ein kan også gå saman på ulike fritidstilbod t.d. innan idrett eller delta i organisasjonsarbeid. Oppmodinga mi er difor: Har du fått ein ny innbyggjar i nabolaget ditt eller bygda di? Inviter vedkomande på ein kaffikopp! Det treng ikkje alltid vere dei store tinga ein treng å gjere for at nokon skal føle seg velkomne i eit nytt land eller på ein ny stad. I starten kan det å bli møtt med eit smil, eit hei og ein liten prat over ein kaffikopp vere nok. Hugs: Ein framand kan vere ein venn du enno ikkje kjenner!

Juleforteljing Itte no' knussel

AV BARBRA RING
ILLUSTRASJON AV ODDVAR ALMENNING

Rik og barnlaus satt Marte Svennerud, landhandlersken, på Svennerud gård og holdt bygdas tøyler i sin hånd.

Kunne folk betale, inndrev Marte Svennerud ubarmhjertig like til siste øre. Kunne de ikke betale, slo hun en strek over hele regnskapet. «Itte no' knussel», sa Marte Svennerud.

Så hendte det like under jul at lærer Hansen døde, og enken satt igjen med sju uforsørgete barn i rene armoden. Presten sendte liste rundt for å få penger til begravelsen og til å betale husleien. Lista kom selvsagt først til Marte Svennerud. Den oppmerksomhet skyldte bygda henne. Men videre kom den aldri. Den gikk tilbake til presten med påskriften:

«Je bitaler itte no' knussel, Marte Svenneru»

Så lite knuslet som Marte Svennerud var, så sparte hun alltid på d-en i Svennerud.

«Det der kunne bare én i hele bygda ha skrevet, og det var Marte Svennerud,» sa presten – han satte et komma etter bitaler.

Så lot Marte Svennerud spenne for, anbrakte sin mektige person på baksetet, og fylte hele sluffa med små og store poser fra butikken, og så kjørte hun på kondolansevisitt til lærer Hansens enke.

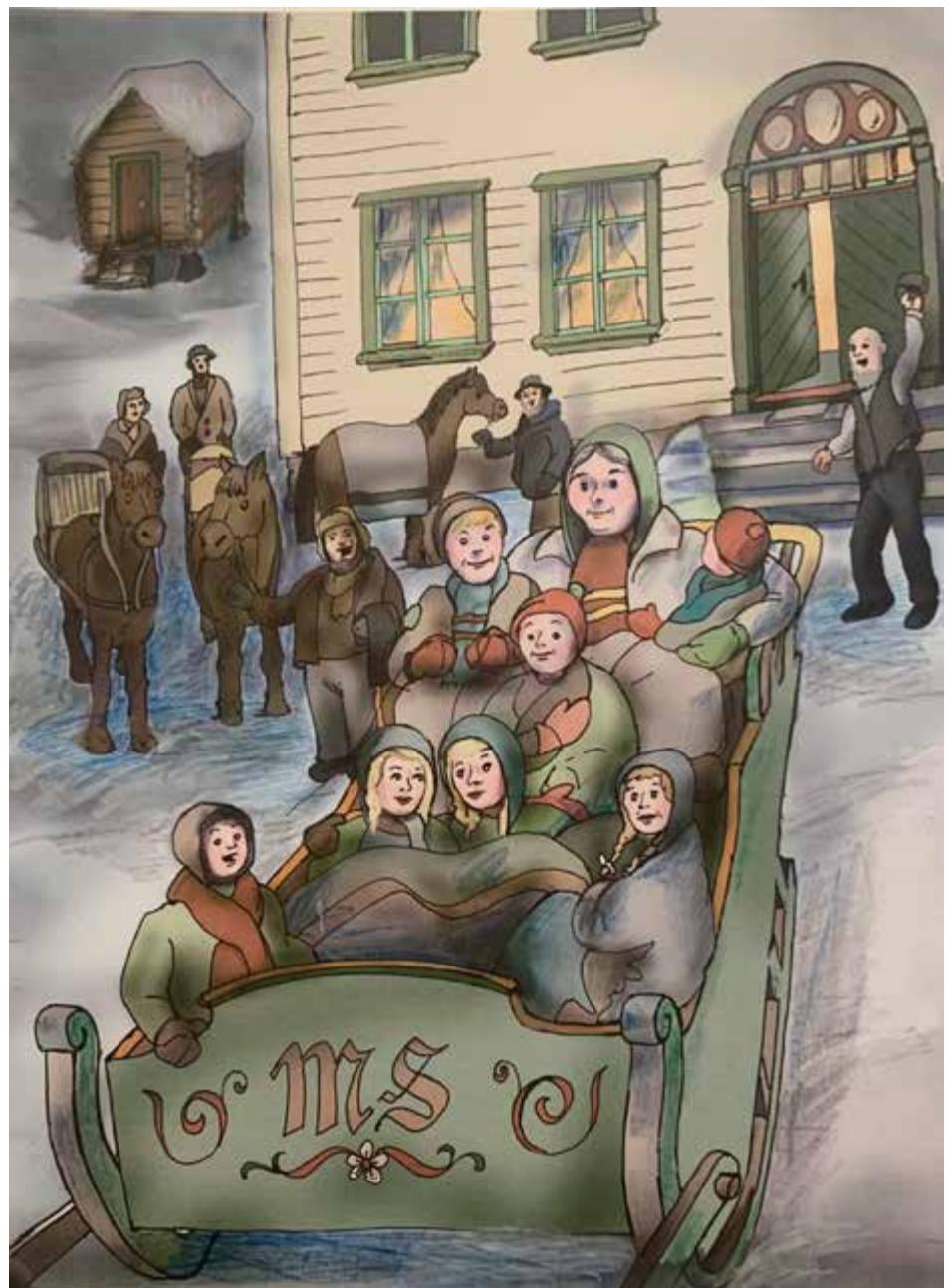
Hvis noen etter denne visitten hadde spurta lærer Hansens barn om hvordan det vakreste menneske i verden så ut, så ville alle sammen ha forsikret at hun hadde tre haker og små lyseblå øyne – sånn som Marte Svennerud.

Men lillejulaftens morgen gled lærer

Hansens enke i kjellertrappa, falt ned og slo seg så hun døde fra barneflokken sin noen timer etter.

Presten hentet alle sju til prestegården;

og sammenkalte i hui og hast et møte med bygdas beste menn – til dem regnes først og fremst Marte Svennerud – for å høre om noen av dem var villige til å ta til

seg et av lærer Hansens barn.

Møtet hadde ikke vart lenge før alle sju var anbrakt. Bygdas hjertelag var stort.

Imens satt barna i prestegårdskjøkkenet og spilte gnav. «Det er best de får noe annet å tenke på, krypet – og gnav er et uskyldig spill,» sa prestens husholderske. De hadde spist opp alle rosinene de hadde fått å spille om. Med ett sa Nils, en liten lyslugg med gløgge øyne og minst mulig til nese:

«Vi spiller om hvem som kommer til Marte Svennerud. Hu tar nok en av oss.»

Spillet begynte. De var så spent som om det gjaldt livet. Å komme til Marte Svennerud var nesten som å komme like lukt til Paradis. Mikkel, den eldste, vant.

Den minste tok til å gråte: «Mei osså vil til Marte Svennerud!» Men gråten stanset brått. Det gikk i døra til kontoret.

Marte Svennerud kom ut. Det sa seg selv at hun skulle velge først.

Hun satte seg ned og lot sine små lyse øyne vandre rundt på alle sammen. Hun stanset ved Nils.

«Navnet ditt?» spurte hun.

«Nils Ezekiel Hansen,» svarte gutten, ildrød av forventning.

«Å gammal?»

«Je fyller ti år den attende januar,» kom det kjapt.

«Vil du følge med til Svennerud og komme på butikken?»

«Ja, takk,» brast det ut av Nils. Han strålte. Men så kom han til å se bort på Mikkel, som satt og sveglde og sveglde. «Takk – men,» sa Nils.

«Nå? Har du kanskje itte løst?» Marte Svennerud hørtes støtt.

«Jo, men –» Nils skotta på nytt bort på Mikkel.

«Nå? Å ere me deg?» spurte Marte Svennerud litt kvast.

«Je vil nok gjerne, men det var Mikkel som vant deg,» sa Nils fort.

«Åforslag?» spurte Marte Svennerud uforstående.

«Vi spilte om hvem som skulle komme til Svennerud, og Mikkel vant.»

Marte Svennerud dro på smilet.

«Så du spelte bort meg du da, Nils?»

«Ja, je gjorde nok det.» Nils hvisket og så skamfull ned.

«Åkken vant du da?»

«Ingen.» Nils så mer og mer ulykkelig ut. «Stakkarn,» sa Marte Svennerud.

«Åkken vant du da?» Hun vendte seg til en åtteåring med to lyse fletter.

Hun ble blodrød, vred seg hit og dit og fikk møysommelig frem at hun heller ikke hadde vunnet noen.

«Var det bare han Mikkel som vant da?» spurte Marte Svennerud.

«Ja, for vi spilte ikke om andre enn deg,» hvisket Nils.

«Så. Åffer spelte dere ikke om andre?»

Marte Svenneruds lyseblå øyne titta nysgjerrig ut av det runde lyserøde ansiktet.

«For vi ville helst være hos deg alle sammen,» svarte Nils.

«Jaså,» svarte Marte Svennerud og så ettertentksomt ut av vinduet. «Jaså,» sa hun en gang til – hun knep munnen sam-

men, reiste seg brått – og gikk uten å si mer.

Barna så på hverandre. De ble sittende tause – i skrek for at hun skulle være blitt sint og ikke ville ha noen av dem.

Marte Svennerud gikk inn på kontoret og satte seg ned ved siden av presten.

«Je tar alle sju. Itte no’ knussel!» sa hun myndig og slo hånden i bordet.

Da Marte Svennerud en stund etter kjørte ut av prestegården med sluffa full av unger, og bygdas gode menn satt i sine sleder og ventet – for etter gammel skikk å la Marte Svennerud kjøre først – trådte presten ned av trappa.

«Nå et hurra for Marte Svennerud!» ropte han og svingte kalotten. Og da det hurrapet var slutt, svingte han den en gang til.

«En gang til. Itte no’ knussel!» smilte presten.

Og hurra ble det ropt så lenge den brede ryggen til Marte Svennerud var synlig fra prestegårdstrappa.

Stykket er tilrettelagt av Harald Aske og er henta frå «Verdens fineste julefortellinger», redigert av Anne B. Bull-Gundersen og gitt ut på Font Forlag.

Barbra Ring (1870–1955) er først og fremst kjend for denne forteljinga, men har også skrive barne- og ungdomsbøker og bøker for vaksne.

Matias Orheim med fela og glasmusikken.

Foto utlånt frå samlinga på Orheim-museet.

Nordfjord folkehøgskule 100 år

Opptakt til feiringa med Matias Orheim-kveld i Ljosborgstova

TEKST: TORE MYKLEBUST

Neste år fyller Nordfjord folkehøgskule 100 år. Det skal markerast på mange vis og med fleire arrangement. Det skal også skrivast jubileumsbok, som til 50-årsjubileet. Arve Sandal er godt i gang med det arbeidet. Alt 13. november inviterte rektor Hildegunn Gjesdal Tennebø til Matias Orheim-kveld. Nordfjord folkehøgskule, eller ungdomsskulen, var eit av hjartebarna til Orheim. Etter at skulen vart bygd, var han ofte på skulen ved ulike høve og som talar på møte og stemne.

Det er mange som har late seg inspirere av Orheim og på ulikt vis har skrive om og formidla historia, songane og tonane hans. Alt frå enkeltpersonar til Sogn og Fjordane Teater. Denne gongen var det stårheimarar som var inviterte til å fortelje om og formidle kven Matias Orheim var.

Solveig Orheim Nome hadde i lag med ektemannen Johan Nome, Ole Johan Øien og Magnar Bødal teke turen til Vereide.

Solveig er fødd Orheim, men har namnet frå ein av dei andre Orheim-gardane. Heile livet har Solveig vore knytt til bedehuset på Stårheim. Der har ho ofte sunge, heilt frå ho var barn og ungdom, då saman med søstera Jorunn. I følgje henne sjølv hadde dei ikkje så mange Orheim-songar på repertoaret. Det hadde mest å gjere med kva som gjekk an å

akkompagnere på gitaren. Derimot har det alltid vore sunge Orheim-songar som allsong. Akkurat som denne kvelden på folkehøgskulen, der vi song mange av dei kjære Orheim-songane, med Hildegunn G. Tennebø og Lovsonggruppa som forsongarar.

Songane som vart framførte eller sungne var «Så syng eg mitt ungdomskvad», «Eg har ei teneste stor for Gud», «Eg såg ein ungdom på blomenvang», «Dei unge i Noreg må vinnast for Gud», «Eg fann min Guds i ungdoms år», «Kor mykje stort, kor mykje gildt» og «Ved Jesu føter ei stilte stund».

Solveig fortalte litt om kven han var, den blinde sjåaren, ferdatalaren, forfattaren, diktaren og komponisten som spelte fele og på glas.

Innimellom song ho mindre kjende Orheim-songar til nye tonar av Ole Johan Øien, som har skrive ny musikk til mange av songane. Tusen takk for vakker song og flotte tonar.

Solveig hugsa sjølv Matias på bedehuset, der han stavra seg fram til talarstolen. Ho mintest den djupe malmfulle røysta. 44 år stod han i tenesta heime på Stårheim.

Solveig fortalte litt om livet og virket til Matias frå han vart omvend på pin-

sestemne som 16-åring. Matias var ein oppvakt ungdom. Alt då var han begynt å skrive, mest dikt. Han hadde også blitt ein dyktig felespelar alt den gongen og spelte til dans. Mellom ungdomane var han ein leiar. Ungdomane hadde snakka saman om at vekkingsmøta ville dei halde seg unna. Slik gjekk det ikkje. Matias vart omvend. Han slutta å spele til dans og begynte å skrive kristne tekstar. Han vitna, song og spelte på kristne møte. Ikke så lenge etter var han også i Hyen, der han vitna om sin veg til tru.

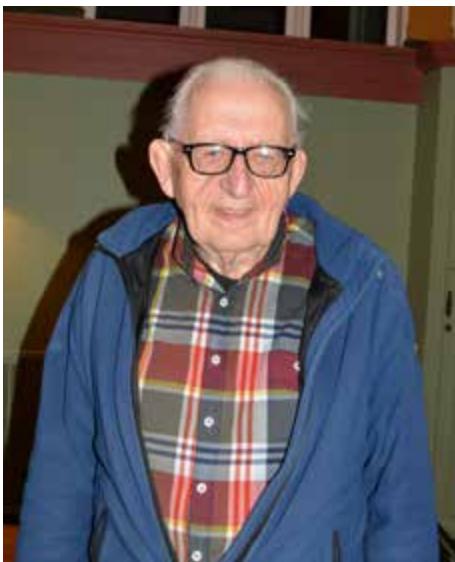
Alt same dag han vart omvend, begynte han å skrive på «Eg fann min Gud i ungdoms år».

Fela var nok den gongen ikkje like velsett overalt i kyrkje og bedehus. Mange forbatt den med fest og dans. Då var glasmusikken eit godt alternativ.

Matias var alltid sterkt knytt til kona Marie. Meir om det under. Alt før dei gifta seg var Matias i ferd med gradvis å miste synet og gjekk med mørke solbriller. Ho skal også ha sagt: «Eg skal sjå for deg.» Ein gong ganske tidleg spurde Marie om dei ikkje skulle be om at han fekk synet. Det ville han ikkje, fordi han såg det som noko Gud ville bruke. Kanskje var det det han tenkte då han skreiv orda «Med Jesus vil eg lida og strida».

Han hadde oftest nokon av sine med seg på reisene. Men han greidde seg også godt, og vart etter kvart så godt kjent rundt om at han gjekk ut og inn i mange heimar utan å kunne sjå.

Nokre kjerneord for Matias Ordheim var ord om «Lyset», t.d. Joh 8,12 og Salme 119,105. Tekstane hans fortel om eige og andre sitt liv i lys av bibelforteljingane. Som i songen «Eg såg ein ungdom på blomevang», som Solveig framførte.

Magnar Bødal, barnebarn til Marie og Matias Orheim, fortalte om kva Marie betydde for Matias og hans livsverk.

Solveig hugsa og gravferda til Matias og Marie. Det er nok den største gravferda Stårheim har sett. Ho skulle gjerne ha vore med. Men det var berre vaksne utanom nærmeste familien som var til stades.

Magnar Bødal er barnebarn til Matias og Marie Orheim, son til Rannveig f. Orheim og Sigurd Bødal. Magnar vart fødd i 1940 og var ein ung voksen i 1958. Han har mange gode minne frå besteforeldra, og nokre delte han denne kvelden. Faren Sigurd mista mest heile familien i Lodalsulukka, så han hadde heller ikkje besteforeldre på andre sida.

Matias og Marie var sterkt knytte til

Solveig Orheim Nome fortalte om den blinde sjåaren, ferdatalaren, forfattaren, dikten og komponisten som spelte på fele og glas. Ho framførte og to av songane hans; «Eg såg ein ungdom på blomevang» og «Dei unge i Noreg må vinnast for Gud». Her saman med ektemannen Johan Nome.

Matias og Marie i arbeid. Foto utlånt frå samlinga på Orheim-museet.

kvarandre og glade i kvarandre. Første møte mellom dei, i alle fall dei to aleine, var ein gong Matias skulle på møte på Dombestein. Han rodde over fjorden. Det tok til å skymast, men ei ung dame stod der med ei lykt viste veg inn i støa. Det var Marie.

Dei gifta seg og fekk åtte born. Når Ma-

tias var ute på reisene sine, var Marie ofte heime og hadde nok også elles det meste av det praktiske ansvaret av dei to, etter kvart med god hjelp frå borna. Matias var svært stolt over heimen og garden. Det hende sjølv sagt at Marie var med han. Og ein gang dei var i eit lag, la Matias ut om kor fint og moderne han hadde fått det til

Hildegunn Gjesdal Tennebø (t.h.) inviterte til Matias Orheim-kveld. Ho var også forsanger saman med Magni Vereide Kroken og Lovsonggruppa.

på garden sin. Det var premiekyr på båsen, slåmaskin og dei hadde silo. Då kom det frå Marie: «Er det slik at du har vore aleine om alt dette?» Marie kunne svare for seg.

Heime på Orheim arbeidde dei godt i lag med det som hadde med Matias sitt virke å gjere. Han hadde skrivemaskin, og han hadde evangelia og mykja anna i blindeskrift. Men for det aller meste var han avhengig av at Marie las for han. Ein gong dei arbeidde saman, då ho ikkje var like uthaldande lenger og vart trøytt, kom det frå Matias: «Du skulle ha vore ti år yngre.» «Det sa du ikkje då du fridde», svarte ho. Når Matias elles såg Marie for seg, så var det ungdomsbildet han hadde.

Då Matias fekk overlevert Kongens fortjenestemedalje og takka for den, trekte han fram Marie. Det var hennar fortjeneste at han kunne stå i tenesta og gjennomføre livsverket. Utan at ho stod bak, hadde det ikkje vore mogleg. Då hadde han lært leksa si, sa Bødal.

Matias Orheim på reisefot ved heimtunet. Foto utlånt frå samlinga på Orheim-museet.

Ludvig Hope (1871–1954) var ein kjend norsk predikant og kristenleiari. Han blir rekna som ein av dei mest sentrale profilane innanfor lekemannsrørla på 1900-talet. Hope vart som ungdom omvend og starta berre 19 år gammal som reisepredikant for det som den gangen var Det norsk-lutherske Kinamissionsforbund (Kinamisjonen), som vart til Norsk Luthersk Misjonssamband. Han var generalsekretær i organisasjonen 1931–1936.

Thormod Rettedal (1849–1907) var lekpredikant og ein av grunnleggarane av «Kinamisjonen».

Matias Orheim (1884–1958) vart fødd på Stårheim 26.07.1884. Han var son til bonde og smed Kristian Orheim og kona Karen. Han vart ein kjend norsk salmediktar og lekpredikant. Han var kjend for å spele fele og på glasmusikk med 20 glas. Han skal også ha uttalt at han «kristna både fela og nynorsken».

Han gav ut fleire songbøker og skreiv til saman 178 melodiar og om lag 1000 dikt. Seks av songane hans er med i Norsk Salmebok, fem er med i Norsk salmebok 2013 og tretten songar er med i bedehussongboka «Sangboken».

Matias skildra korleis han vart kristen pinsehelga 1900 i boka «Gamlefela og nyfela» frå 1923.

Matias vart gift med Marie F. Dombestein 27.07.1905. Alt rundt 1900 hadde han begynt å få problem med synet. 32 år gammal miste han gangsynet.

Som representant for Norges Kristelege Ungdomsforbund var Matias innom alle dei kristelege ungdomsskulane i Sør-Norge. Då Indremisjonsforbundet hadde samla dei andre organisasjonane til rádslagingsmøte før Nordfjord ungdomsskule vart bygd, sende Matias Orheim eit kort telegram der det stod: «Reis ungdomsskulen.» Telegrammet var skrive ned ved krossen på Dragseidet. Han hadde lenge ivra for at det skulle byggast ein kristen ungdomsskule også i Nordfjord. Dette kan ein lese om i «Nordfjord folkehøgskule 50 år». Namnet «Ljusborg», som var eit sentralt omgrep for han, viser også at han hadde eit ord med i laget.

Matias Orheim fekk Kongens fortjenestemedalje i gull i 1953. Marie og Matias Orheim hadde lenge bedt om at dei måtte få døy samstundes. Det gjekk i oppfylling då dei begge døydde 20. april 1958, med tre og ein halv times mellomrom.

Haustmøte med Thor Haavik

TEKST OG FOTO: EIVIND NILSEN

Det er ikke ofte elevene på folkehøgskolen blir starstruck. «Farmenpresten» Thor Haavik besøkte både skolen og bygda den 29.-30. oktober. Det var duket for noe som lignet tidligere tiders haustmøte.

Thor Haavik jobber ikke for realityserien Farmen, men i Salhus menighet i Bergen. Han ble kjent etter å ha gjort en angivelig god figur på TV høsten 2020. En god figur gjorde han også under besøket hos oss.

Lørdagskvelden arrangerte elevene et kveldsmøte og inviterte bygda. Over 100 fant veien til Ljosborgstova. Møtelederne lot oss bli kjent med Thor gjennom noen ganske kløktige dilemmaer. Noen trivuelle som sommer eller vinter, og alltid rope eller alltid hviske? Andre med mer å tygge på. Ha en pauseknapp eller spoleknapp i livet? Velge å vite at Jesus er sann nå, men ikke kunne si det videre eller aldri få vite helt sikkert?

Vi fikk også bli kjent med hans engasjement for prestetjenesten i Den norske Kirke. Han snakket varmt om hvordan han som prestestudent kom i kontakt med 10 % av bygda i løpet av ei uke i sommervikariatet. Hvilken mulighet for å kunne være tilstede for folk i glede og sorg, og kunne møte de med godt nytt om Jesus.

Andakten denne kvelden handlet om hvorvidt troen på Gud kan anses som rationell. Og for dette anførte Haavik gode argumenter. Det var en fryd å høre på. Kvelden ble avsluttet med lovsang og en flott bønnevandring satt i stand av elevene.

Søndags formiddag var det gudstjeneste. Vidar ledet an, og Thor prekte. Folkehøgskolens visjon om å sette spor var

utgangspunktet for talen. Thor snakket om hvordan vi kan sette gode spor i hverandre. Og om hvilke spor som varer evig.

Ytre spor forsvinner, indre spor skinner.

Ytre spor blir glemt, indre spor blir gjemt.

KRIK-elev Sigrid Innerdal ble spurta om hvordan besøket hadde vært?

– Det har vært gøy og inspirerende å

høre på Thor. Mange av elevene blir litt starstruck, og det er moro! Det var kult å høre at det er god grunn til å tro på Gud. Både sett med vitenskapelige og historiske briller.

– Hvordan opplever du det kristne miljøet på skolen?

– Det er bra! Egentlig akkurat passe.

Lovsong på kveldsmøte på Nordfjord Folkehøgskule.

Det er ikke bare kristent, vi møter litt forskjellig og lærer av hverandre. Jeg kan selv velge om jeg vil delta på K-møte, gå til gudstjeneste eller være med på kirkekaffemøter på M3 (internatstua red.ann) med orgelmusikk og allsang.

Til slutt etter at Thor Haavik hadde tatt seg god tid til å snakke både med elever og andre på kirketrappa, fikk jeg stille han noen spørsmål.

– Hva har vært viktig for deg å formidle denne helga?

– Jeg ville framsnakte prestetjenesten, hvor det er store behov i årene framover. I talene har jeg snakket om gode grunner for å tro og utfordre oss på å sette gode spor i andres liv. Så jeg ville både styrke troen og utfordre på å dele den videre.

– Hva er viktig for å nå ungdommer i dag?

– Det tror jeg krever endel av den enkelte. Vi er midt i et sluk av oppmerksomhet. Det krever at vi setter oss ned og lar oss eksponeres og bli grep av historiene om Jesus over tid. De dype og meningsfylte fortellingene gir oss det vi trenger. Vi må være trofast tilstede, se den enkelte, gjøre vårt beste og stole på Gud. Små spirerer gror også godt!

– Du snakket om gode spor i dag. Hvilke spor håper du står igjen etter deg?

– Jeg håper å kunne dra noen nærmere Jesus. Nærmere en tro. Mer grunnfestet. Et ønske ville være å kunne inspirere til å leve liv som bringer lys, skaper rettferdighet, deler tro og gir kjærlighet. Så får vi se hvordan det går.

– Hva sitter du igjen med etter besøket?

– Det var en fantastisk bønnenvandring. Jeg opplevde et spesielt felleskap, et godt møte og vakker lovsang. Det var en flott gudstjeneste og jeg føler meg løftet etter oppholdet her. Så takk!

Vi og har mye å takke for etter dette haustmøtet. Takk til Thor for gode ord og

gode møter. Takk til elevene for kveldsmøtet og innsatsen. Og takk til menigheten

for gudstjenesten og felleskapet. Det ble satt mange gode spor denne helga.

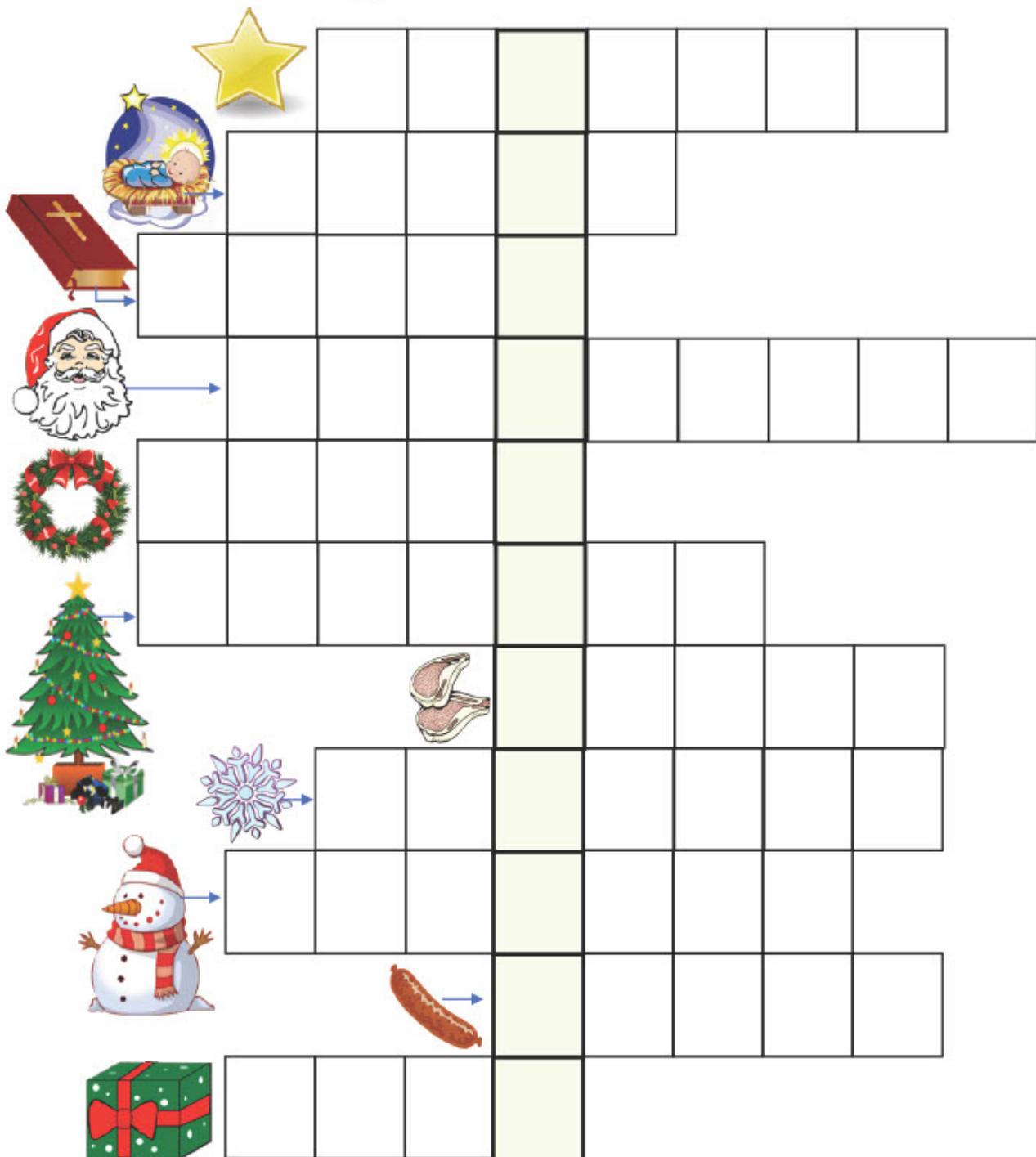
Elevane ved folkehøgskulen tykte det var inspirerende å høre på Thor Haavik.

Farmen-presten Thor Haavik på besøk i Gloppen.

Julekryss

Kanskje kan du få ein vaksen til å sjå om du har funne dei rette orda til slutt? Lukke til med julekryssordet!

Løsningsordet er:

— — — — — — — — — —

Jesus blir fødd

Josef og Maria var på veg mot Betlehem. Maria sin mage var stor og tung, ho skulle snart føde.
Då dei endeleg kom til Betlehem,
var det ikkje råd å finne ein stad å overnatte.

Til slutt fekk dei plass i ein stall,
i ei hole for esel og oksar.

Den natta blei barnet født, og Maria
la han i ei krybbe.

Borte på beitemarka skein eit lys.
Det var ein engel som strålte så sterkt at gjetarane
som passa sauene sine, blei redde.

Men engelen sa til dei:
«Ikkje ver redde!
I dag er frelsaren fødd!
Han ligg i ei krybbe.»

Plutseleg var det eit stort kor av englar
som lyste opp himmelen og song:
«Ære vere Gud i det høgste,
og fred på jorda
blant menneske Gud har glede i!»

Då englane hadde forsvunne,
skunda gjetarane seg av stad, for dei ville sjå det som hadde
hendt.

Dei fann Maria og Josef og det vesle barnet i krybba, og dei
fortalte om det som hadde skjedd på beitemarka.

Maria gøynde alt som blei sagt
i hjartet sitt, og tenkte på det.

Å leve med sorg – også i jula

TEKST: INGEBJØRG ISANE FURE

Når ein har mista nokon som stod ein nær, kan høgtider og særleg jula opplevast krevjande å gå i møte. Tradisjonar står sterkt i jula, og då kan tomrommet merkast ekstra godt. Ei anna side er at forventningane om ei god jul kan vere tunge å gå i møte når sorga er sterke. Jula er også krevjande for langt fleire enn dei som har mista nokon, men i denne teksten er det sorg og jul som er i fokus.

Ein sentral modell i nyare sorgforsking er verdt å trekke fram. Modellen kan hjelpe ein å forstå meir av sorgreaksjonane og sjå kva ein har behov for, både i jula og elles i året.

TO-PROSESSMODELLEN

To nederlandske forskarar, Margaret Stroebe og Henk Schut, utvikla ein meir fleksibel modell enn sorgfaseteoriane som var rådande tidlegare. To-prosessmodellen deira gav i langt større grad rom for individuelle skilnadar. For sorg er individuelt og har mange nyansar.

Denne modellen skildrar to parallele prosessar eller meistringsstilar når ein sørger: På eine sida er ein orientert mot tapet. Ein kan til dømes kjenne på smerte, sinne, sakn og tomheit, eller ein kjenslelaus tilstand. Dette omhandlar det som tradisjonelt har blitt kalla sorgarbeid.

På den andre sida kan ein kjenne behov for å unngå fokus på tapet, men heller nyorientere seg mot gjenoppbygging av livet utan den som er borte. Ein fokuserer på å meistre den endra livssituasjonen, løyse oppgåver i kvardagen, gjere nye ting og finne ut av identitet og roller utan den avdøde.

Noko av det som blir framheva i to-prosessmodellen, er at begge sidene handlar

om å meistre eller arbeide seg gjennom sorga. Mange vil i første tida vere meir orienterte mot tapet, og litt etter litt gje meir rom for nyorienteringa, men som nemnt bygger modellen på at det er individuelle skilnadar, og at det ikkje finst ei oppskrift for kva som er mest riktig.

PENDLING

Det som også er heilt sentralt med modellen, er at det er gunstig å pendle eller veksle mellom dei to sidene ved tapet: Er ein mykje i det tapsorienterte, kan ein tenkje på kva som kan gje avbrekk. Å avleie merksemada frå tapet, blir ikkje lenger sett på som usunt, men som nødvendige pusterom.

Heilt praktisk kan det til dømes handle om at ein treng ikkje ha därleg samvit for å hygge seg til dømes med ein god film eller saman med vener og familie, eller med anna som gir glede. Når ein har mista nokon, kan det vere lett å kjenne på forventningar om korleis ein skal sørge, og kva som «ikkje passar

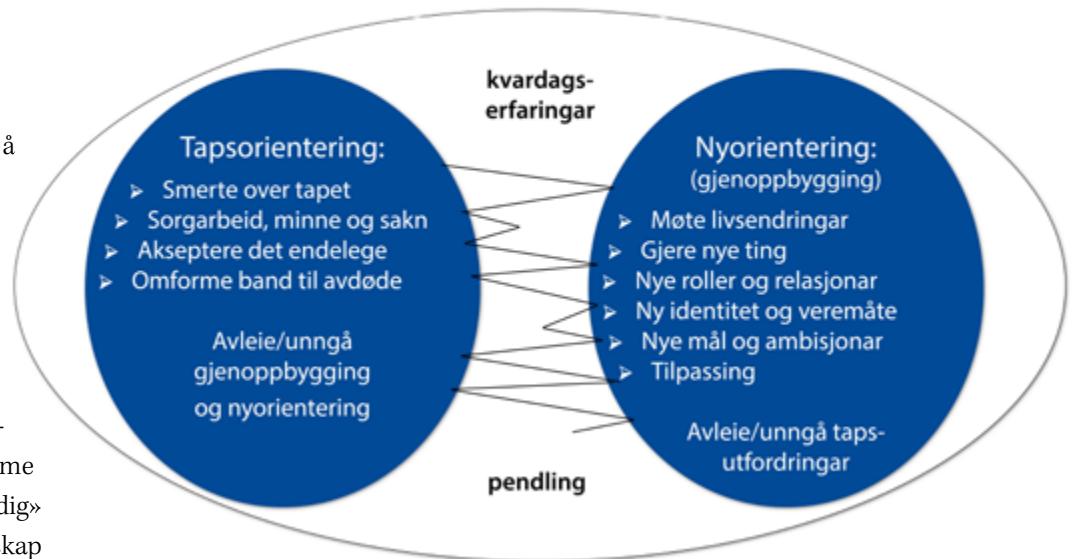
seg» for sørgande. To-prosessmodellen gir støtte til at kvar og ein må få bevege seg mellom «sorg-rommet og nyorientering-rommet» slik det er best for den enkelte.

Viss ein på den andre sida har fokus berre på nyorienteringa og unngår å kjenne på tapet, kan ein tenkje på korleis ein kan la tapsopplevelinga få rom i passe mengder. Til dømes stoppe opp og la minna og sakn få kome fram, å ta med ein ven til gravplassen viss det er vanskeleg å gå dit åleine, eller prate med nokon om sorga. Nokre får lettare ut sorga gjennom aktivitet enn å prate om den. Då kan det vere nyttig å til dømes hogge ved eller lage noko innan kunst for å la det ein ber på, få eit utløp.

Når familiar er i sorg, kan det ofte vere skilnadar på korleis ein sørger; nokre er mest i tapsorienteringa, og andre mest i nyorienteringa. Over tid kan det også skifte kven som er mest på den eine og andre sida. Skilnadane kan fort skape

To-prosessmodellen

frustrasjon, men det kan vere ei hjelp å kjenne til det som to-prosessmodellen skildrar om kor ulikt vi handterer sorga, for å betre forstå den andre.

Å LEVE MED TAPET

Det er også verdt å merke seg at medan det tidlegare var fokus på å kome seg gjennom sorgfasane og bli «ferdig» med sorga, er ein i nyare sorgkunnskap oppteken av sorg som ein langsigkt tilpassingsprosess der tapet blir integrert i livet vidare. Tomrommet og tapet kan som nemnt merkast ekstra godt i ei høgtid som jula. Ein kan bli uroleg for at ein ikkje er komen «langt nok» i sorgprosesen, men det er heilt naturleg at tapet blir forsterka slike spesielle dagar. Og sorg tek tid. Viss ein derimot over lenger tid blir verande i berre den tapsorienterte eller den nyorienterte sida, og ikkje vekslar mellom dei, kan det vere lurt å oppsøke hjelp i sorga.

Enten ein er mest i tapsorienteringa eller i nyorienteringa, så er sorg og tap noko som krev mykje energi. Dermed kan det vere lurt å stille ned krava til kva ein skal få gjort både i førebuingane til jula og gjennom jula når ein har mista nokon. Kan ein skape gode stunder sjølv om ein har langt færre enn sju kakesortar? Kan ein spørje nokon andre om praktisk hjelp?

STØTTE

For dei fleste vil omtanke, nærvær og støtte frå andre vere viktig i sorg, også over tid. I foldaren «Førstehjelp for sorg» gir Den norske kyrkja konkrete tips til kva

ein kan gjere for menneske som er i sorg. Eit av tipsa er å ta initiativ, også om ein får «nei». Når sorg er så individuelt, veit ikkje nettverket rundt alltid korleis ein best kan støtte. Men ved å ta initiativ og lytte etter behov, samstundes som den sørgande må få ha fridom til å svare slik det passar, kan ein gje litt lys og varme til den som er i sorg. Løft blikket og sjå etter menneske som treng omtanke.

Kjelder brukt i teksten

Røkholt, Bugge, Sandvik & Sandanger (2018). Sorg (2. utg.). Fagbokforlaget.

Undervisning i sorggruppe-leiing. Institutt for sjelsorg. Modum bad, september 2020.

Undervisning i studiet sorgstøtte-arbeid, VID vitenskapelige høgskole, hausten 2022.

<https://kirken.no/nb-NO/bli-med/noen-a-snakke-med/sorg/forstehjelp-ved-sorg-nynorsk/>

Viss du som er i sorg har behov for å snakke med nokon utanfrå, finst det fleire du kan kontakte. Det er ulike hjelpelefonar, som til dømes Kirkens SOS (tlf.nr. 22 40 00 40). Lokalt i Gloppe har kommunen Psykisk helseteneste med hjelpetilbod, og kyrkja har prestar og diakon som er tilgjengelege for

samtaler enten det gjeld sorg eller noko anna vanskeleg i livet. Kyrkja i Gloppe har også tilbod om deltaking i sorggruppe. Ta gjerne kontakt med Ingebjørg om du er interessert i å vere med. Kontaktinfo for diakon og prestar står bak i bladet.

Vi treng kvarandre, løft blikket

APPELL VED ANDERS FELDE

Verdsdagen for psykisk helse vart markert under landsbylaurdagen 22. oktober på Sandane, der Kyrkja i Gloppen var medarrangør saman med kommunen. Fleire lag bidrog, og mange møtte opp for å ta del i aktivitetar og program. Leiar i Vestland Bondelag, Anders Felde, tok utfordringa og sa ja til å halde appell knytt til temaet for verdsdagen i år: «Vi treng kvarandre, løft blikket.» Denne appellen tykkjer vi i redaksjonen at endå fleire kan få med seg, og vi har fått løyve frå Anders Felde til å trykke den.

Alle har vi ei psykisk helse, så då er vel dette eit tema vi alle bør kunne seie noko om. Det høyrest lettvint ut, men er det så enkelt?

Psykisk helse handlar om korleis vi har det i oss sjølv med eigne tankar, kjensler, sjølvbilde og identitet. – Og psykisk helse handlar om korleis vi forheld oss til og opplever oss sjølv saman med andre menneske, i ulike miljø og i samfunnet rundt oss. Det er mykje som påverkar oss, både på godt og på vondt, og som formar oss som personar, både i nære relasjoner, i storsamfunn og i verdsbildet.

Vi har eit samfunn som er i rask endring; eit samfunn med høge krav om å prestere, vere effektiv og å passe inn. Vi hører om generasjon prestasjon, flinke piker og ei auke i psykiske utfordringar hos barn og ungdom etter nedstenging og pandemi. Vi hører om einsemd, fysisk mobbing, digital mobbing, trakassering og utestenging både blant barn, ungdom og vaksne.

Eg er ingen tryllekunstnar som kan trekke opp av hatten raske og gode løysingar på så samansette og vanskelege problemstillingar. Det trur eg ingen kan. Det eg derimot trur og håper på at vi alle kan gjere, er å ta til oss oppfordringa til Verdsdagen for psykisk helse: Vi treng kvarandre – løft blikket.

For to veker sidan hadde vi ei dramatisk helg i Gloppen, med fjøsbrann og drukningsulukke. I slike alvorlege kriser blir det tydeleg for oss at vi treng kvarandre, og det er også godt å sjå og erfare at folk stiller opp, bryr seg og hjelper til når ulukker rammar nokon så hardt. Det er heldigvis ikkje alle hendingar som utoyser blålys og avisoverskrifter. Det kan likevel vere mange dramatiske hendingar i folk sine liv som burde utløyst sirener og blålys, men som passerer i stillheit eller blir lagt lok på.

«Vi treng kvarandre – løft blikket» – dette gjeld kvardagen vår, det gjeld familien vår, venner, kollegaer, naboor og nærmiljøet

vårt. Kan vi alle øve oss litt på å bli noko meir observante og legge merke til medmenneske omkring oss. Kan vi reagere og bry oss dersom vi oppdagar små endringar, dersom vi har ei magekjensle på at noko ikkje er heilt slik som det pleier å vere eller bør vere. Kan vi tote å spørje ein gong for mykje, kanskje er ei lita bekymring berettiga, og kanskje er ho det ikkje. Det veit vi ikkje før vi har løfta blikket, tatt kontakt og spurt. Kanskje skal den som blir spurt om korleis det går, ta det som eit teikn på om-sorg. Kan vi også øve oss på å ikkje svare «fint», dersom det ikkje går fint, men tote å opne litt opp og fortelje dersom det er noko som tynger. Med andre ord må vi øve oss på å bry oss meir om menneska kring oss, samtidig som vi må øve på at andre bryr seg om oss og sleppe dei inn i liva våre. Vi må kanskje også øve oss på å senke terskelen for å söke profesjonell hjelp i helse- og sosialsektoren om vår psykiske helse, opne oss opp for dei, og vere mottakeleg for hjelp, støtte og rettleiing.

Anders Felde. Foto: Vestland Bondelag.

Vi menneske er veldig ulike, og takk og lov for det. Vi er ulike, men like mykje verdt som menneske. At det kan blir opplevd som vanskeleg å vere «annleis» kringom i bygdene våre, ja det skammar eg meg over. Mangfaldet blant oss menneske bidreg til eit meir spennande samfunn.

Mange har ei uro for framtida i seg. Krigen i Ukraina, atomfrykt, «farlege» dronar, har eg nok pengar til mat og huslån. Uroa som mange har er heilt normal, men dessverre kan uroa utvikle seg til angst og psykisk sjukdom. Dette gjeld både for born, ungdom, vaksne og eldre. Vi som samfunn og medmenneske må difor vere ekstra på vakt i desse tider, slik at vi evnar å fange opp dei som har det ekstra tungt. Få land i verda har eit så godt utgangspunkt for å handtere utfordrande tider som vi i Norge. Det betyr at også barnehage, skule, helseteneste både

i kommune og stat må strekke seg lenger, slik at utfordrande tider IKKJE gir stor vekst i psykiske helseplager.

For mange bønder kan ansvaret for mange dyr, stor kostnadsvekst og låge inntekter vere ei stor utfordring. Dagaane blir lange og arbeidspresset stort. Når mange bønder også har ein einsam kvardag, kan det bli for mykje å stå i åleine. Men einsemrd brer om seg i heile samfunnet, dessverre, og for nokre blir einsemda ei utfordring som går ut over helsa. Her kan vi alle bidra, liten som stor. Når vi ser oss omkring, skal vi ikkje berre leite etter kjentfolk, nei, vi skal leite etter dei som står åleine. – For det er tungt å kjenne på følelsen av å vere åleine, det å ikkje vere ein del av noko. – Å snakke seg sjølv ned, og til slutt overtyde seg sjølv om at ein ikkje er noko verdt; det er eit farleg spor å kome inn på. Då treng vi ein los,

ei retningsendring, at nokon ser oss og hjelper oss inn på ein tryggare sti. Du, ja akkurat du, kan vere den løsen nokon i lokalsamfunnet kring deg treng!

Løft blikket utover og sjå kvarandre, slik at vi kan vere der for kvarandre. Løft blikket innover i deg sjølv og skubb litt bort i eigne tankar og vanemønster. Løft blikket utover, ver fleksibel og tolerant. Set pris på, og skap rom for, ulikskapar og mangfald. Løft blikket – vi treng kvarandre.

Takk til dei som opnar opp og bidreg til å normalisere utfordringane kring psykisk helse. Og ei særskilt takk til deg som bryr deg og viser omtanke i det stille!

Kyrkjekontoret treng framleis kontorhjelp

AV KYRKJEVERJE AUDUN MUNDAL

På kyrkjekontoret er det mykje som skjer i løpet av ei veke. Vi får besøk, det er telefonar som skal svarast på, e-postar og brev som skal sendast ut, fakturaer som skal sendast og følgast opp, post og møtedokument som skal arkiverast, gravregister som skal haldast a jour, foreldre som skal kontaktast, påmeldingar som skal administrerast, kyrkjeblad som skal skrivast, utleige som skal registrerast og følgast opp og alt det andre som skulle vore gjort, men som ein ikkje rekk. Behovet for ein person som kan ta seg av alt dette er stort, og fellesrådet har også i år bedt kommunestyret om fast tilskot til ei 50 % stilling som kontorhjelp. Dersom ein hadde fått ei slik avlasting, vil ein kunne frigje tid til sterkare fokus på møte med enkeltmenneska for å sikre betre psykisk helse blant innbyggjarane i Gloppe.

Gjennom lov om trus- og livssynsamfunn (trussamfunnslova) sin §14 er kommunen forplikta til å gje tilskot; «Tilskuddet skal også sikre at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og tilstrekkelig administrativ hjelp». Slik det er i dag, bidreg ikkje kommunen til at ein har tilstrekkeleg hjelp, og vi oppmodar difor kommunen om å følgje opp forpliktinga si og gje tilskot til ei slik stilling.

Vi ber om at alle gode krefter påverkar politikarane til å sjå at dette er eit stort behov og at ein får på plass denne stillinga, slik at slitasjen ikkje blir unødig stor på dei som jobbar på kyrkjekontoret.

Våre friske fråspark denne gongen er henta frå «Vitsebok av og for juniorar». Redigert av Harald Aske og teikning av Oddvar Almenning.

LANDSKAMP

Vesle Per sat framfor fjernsynet og såg på landskampen i fotball. Mama hans kom inn i stova og sa til han: – No er det visst best du går inn og legg deg og ber kveldsbøna di, Per. Per såg bedande på mor si og sa: – Tykkjer du verkeleg det går an å forstyrre Gud no midt i landskampen, mor?

I RETTEN

Dommaren: Ved hjelp av fingeravtrykk kan vi lett finne ut om du er den skuldige, Hansen.
Hansen: Det er umogeleg, dommar, for eg brukar hanskars.

GAMMAL DAME OG EIN SKOTTE

Gamle fru Hope var byen si «grande dame», men ho kunne vere nokså vrien å ha med å gjere i pengesaker. Det var ein raudhåra skotte som til slutt sette henne på plass. Ho hadde bede Angus om å plante 500 tulipanar i hagen. Då jobben var unngjort, presenterte han rekninga. – Eg skal betale når dei kjem opp, sa ho.

Angus begynte å grave. – Dei skal kome opp temmeleg fort, frue.

LITE MED STOLAR

Ho sat som veggpryd på ein overfylt dansefest, men såg plutseleg til si store glede at ein kjekk ung mann hadde kurs rett mot henne.
– Har du tenkt å danse? spurde han.
– Javisst, svarte ho fornøgd og reiste seg.
– Fint, sa han, – då kan eg ta din stol.

PRATMAKAR

Det var ein gut som prata så mykje at mor hans vart lei av det og sa: – Viss du ikkje sluttar med all den pratinga, så set eg hengelås på munnen din!
– Då snakkar eg berre gjennom nøkelhollet, svarte guten.

TEMPERATUR OG ALDER

Ein gong Kjutta var på sjukehuset, kom der ei sjukepleierske til han og spurde: – Har du pysjamas? – Nei, eg har isjias!
Dagen etter kom sjukepleierska inn igjen for å måle temperaturen. Ho stakk målaren inn bak, og etter tre minutt sa ho 39. Då kom det frå Kjutta: – Jøss, kan ein måle alderen den vegen?

Springbrett til smil og ettertanke

Juletre på is

TORALF DEHLI, VERBUM FORLAG
TILRETTELAGT AV HARALD ASKE

«I Springbrett til smil og ettertanke formidler Toralf Dehli historier fra sin egen hverdag og et mangeårig liv som prest. Gjennom en munter penn, et underliggende alvor og en god porsjon selvironi viser han leseren at hverdagen er full av slike verdifulle øyeblikk.» Kyrkjebladet har fått løyve til å plukke frå denne boka, så her er neste kapittel.

Latter er vårt viktigste immunforsvar, heter det. Den frigjør endorfiner eller setter dem i bevegelse eller noe sånt. I alle fall kan latter også måles medisinsk, og det skal altså gjøre noe godt med både sinn og kropp. Og at vi har godt av å le, er vel de fleste enige om. Men hva om du ganske ufrivillig er gjenstand for allmenn munterhet? Er det da like morsomt for alle? Når noen ler av – og ikke med? Det ble en utfordring den kvelden jeg handlet juletre litt sent. Eller litt tidlig, alt etter som man ser det.

Hos oss har vi jul lenge. Vi begynner forsiktig i adventstiden og holder på til tjuendedagen. Treet pyntes et par dager før selve kvelden, og når det er på fot, er alt ferdig. Slik var det også det året jeg skal fortelle om her. Huset var fullt av slekt og venner som kom og gikk, slik det hører med til julefeiring. Folk var i god stemning, snakket pent om mat og drikke og dette vakre pyntede juletrene. Så nydelig og grønt og glitrende. Var det ekte?

Visst var treet ekte. Veldig ekte. Faktisk så ekte at tredje juledag ble det tydelig at barnålene ikke lenger så noe poeng i å henge på treet. Hver dag fant vi en anselig haug ved foten, og det ble lagt ned forbud mot å berøre årets tre. Det var lenge til

tjuendedagen, og flere familieselskap var på trappene.

Så rett over nyttår, faktisk 4. januar (jeg glemmer ikke datoene) ringte det på døren ute på kvelden. Husets hund Bonnie, en storvokst leonberger på 60 kilo, våknet brått, styrtet ut i gangen for å sjekke hvem det var – og tok snarveien gjennom juletrene. Det gikk et mykt sus gjennom stua, og det stolte juletrene var plutselig blitt en vakkert pyntet tørrgran. Noen få nåler hang igjen for å minne om at det en gang hadde vært grønt.

Hva gjør man da? Når det er invitert til et par juleselskaper som ennå ikke er avviklet. Når gjestene vet at hos oss er det jul og julestemning og alskens julepynt til siste slutt. Når tradisjonen er at strek settes ved tjuendedagen – ikke før. Hva gjør man?

Man har to muligheter. Enten høster man treet der og da, pakker vekk pynten og hiver ut treet. Eller man anskaffer et nytt. Familierådet vedtok at man skulle skaffe et nytt. «Man» var selvfølgelig meg. Hvor handler man juletre 4. januar? Det er en utfordring for observasjonsevnen. Hvor? Jeg mente å ha sett at utenfor vårt lille kjøpesenter lå det en haug med nedisete, stivfrosne og sammenklemte og

usolgte juletrær. Der var det en mulighet. Så jeg tuslet bort i kveldingen etter at folk hadde handlet fra seg. Jeg måtte spørre i kiosken inne i senteret. Der holdt Anne til, rund og trivelig. Men hun var jo ikke alene. En bråte senthandlende mennesker sto bøyd over sine handleposer og kurver. Det fikk ikke hjelpe.

– Du, sa jeg forsiktig. – De juletrærne som ligger utenfor der, hvem eier dem?

– Juletrær! hylte Anne og så storøyd på meg. – Nei, de kan du bare ta!

En bråte senthandlende mennesker sto ikke lenger bøyd over sine handlekurver. Alle hadde de løftet sine trette hoder og fulgte interessert med. Det var sjeldent det var noe særlig action på Kiwi.

Jeg var allerede ute blant stivfrosne grantrær og hørte ikke kommentarene som begynte å komme. Det var jo umulig å finne noe som var brukbart blant de nedisete, sammenklemte overliggerne. Jeg grep på måfå ned i haugen og røsket til meg det nærmeste. Nå ville jeg hjem. Da hørte jeg kommentarene.

– Jaså, Dehli! Skarru ha det i fryseren til neste jul?

– Hei hei, er ’ke du litt sent ute?

– Heisan, er ’ke du litt tidlig ute?

Det er vel i meste laget å kalte min jule-trevandring 4. januar for en kanossagang, men jeg likte meg dårlig. En ting er å få folk til å le når en selv vil, noe annet er at de ler når jeg ikke vil. Å bli ledd av når forsvarer er nede, er en utfordring for en og hver. Iallfall for meg.

For øvrig kom dette frosne treet på fot samme kveld og ble pyntet og gjort juleklart til kommende gjester. Som dukket opp i små puljer helt til tjuendedagen. Og som i sin tur bivånet det styggeste treet familien Dehli noen gang hadde hatt.

Eit fyrverkeri av energi og livsglede

REDIGERT AV HARALD ASKE

Jorunn Eide var med i redaksjonen i mange år. Vi har leita fram eit stykke ho skreiv i 1992, der ho hadde vore på besøk på Hestenesøyra og snakka med Borghild Lothe. Vi får kjennskap til hennar interesser og livshistorie.

«Kor stort, min Gud, at eg ditt barn får vera». Det er den songen eg er mest glad i. Og dette er glede-grunn for meg, seier Borghild Lothe (80 år) i samtale med Kyrkjebladet.

Ein novemberkveld i skymminga kjem vi frå snø og kulde til varmare klima på Hestenesøyra. Der er det grønt og fint med friske roser som blømer langs husveggen. Ein liten månesigd glyttar fram mellom skyene og speglar seg i den blanke Gloppefjorden, saman med lysa frå heimane på Lote og Nordstranda.

Vi spør oss fram til huset i Josef, som det heiter i daglegtale. Ei blid Borghild tek vel imot oss, sjølv om ho i første omgang vert litt betenkta for dette å kome i Kyrkjebladet. Ein treskulptur med eit blidt og godsleg andlet står der i gangen og liksom byd velkommen inn. – Å, det er ho bestemor det, kvitrap Borghild på synande nordlandsdialekt. – Vi møtte henne i Davikskogen. Mannen min, Odd, var

prest i Davik. Vi hadde mange fine turar i skog og mark då. Svigersonen min har lagt siste hand på kunstverket.

– Klatrar du framleis i tre og busker for å finne knøsk og andre raritetar?

– Nei, no er det slutt på det. Når ein er komen opp i 80-åra, er det tryggast å følgje jorda.

På veggen i stova heng eit kjempedigert hjortehovud med 21 greiner på geviret. Det skal visst nok vere det største i landet. Og Dag, sonen i huset, var skyttaren og felte hjorten i Flåm-skogen i Sogn. Tydeleg er det at her bur ein familie med interesse for skog og friluftsliv.

RØTER OG BAKGRUNN

– Du er frisk og sprudlande som ein fjellbekk. Er dette typisk for nordlendingen?

– Det er vel både og, men vi er kanskje meir impulsive enn de her vest. Eg voksp i ei lita, veglaus grend i Tysfjord ved Narvik. Far var pendlar og arbeidsleiar på ein cementfabrikk. Båten var einaste framkomstmiddlet vi hadde. Men der var eit paradis å bolte seg i for oss ungaane, med svaberg, badeplass og fin sandstrand med massevis av sjeldne steinar og skjel. Der var og fint ski- og turterreng.

Mor var ein varm kristen og praktiserte Guds kjærleik i kvardagen, både i heimen og utover til medmenneska. Dei finaste barneminna har eg frå skumringstimen heime når vi borna sat i ein krull rundt ho mor, der ho las og song og fortalte om gamle dagar, medan omnsdøra på den store komfyren på kjøkenet kasta flakkande lys utover. Vi hadde ikkje elektrisk lys den tida. Strikkepinnane klirra mellom hendene. Det skulle verte mjuke pakkar under juletreet i vår heim og ut til andre. Julegåvene treng ikkje vere dyre og store. Det er omtanken som er det viktigaste, sa mor.

1920-30 åra var ei vanskeleg tid økonomisk for mange. Og vi fekk vere med og gå med pakkar året rundt til slike som trong ei hjelpende hand. Og gleda over å få vere med i dette omsorgsarbeidet sit i meg den dag i dag.

Misjonsinteresse fekk eg inn med morsmjølka. Det var oftast min jobb å ro båten fram og tilbake når mor skulle på misjonsforeining. Og ordet vart sådd her og gjennom song og tale, og i mitt barne-sinn voks det fram kall til å ta til med barneforeining, så born både heime og ute kunne få høre om Jesus.

Konfirmanttida var sorglaus og god. Men seinare kom eg inn i ei krise der eg tykte at eg ikkje fekk til å leve som ein kristen, slik eg gjerne ville. Ein dag det var særleg mørkt og tungt, høyrde eg ei røyst i mitt indre. Det var så tydeleg som om nokon snakka til meg. Skriftordet eg hadde fått på konfirmasjonsdagen min, vart så levande: «Han som tok til med ei god gjerning i deg skal fullføre den inntil Jesu Kristi dag.» Det var Jesus som skulle fullføre verket, og ikkje mitt eige strev. Då lysna det etter kvart.

MØTE MED PRESTEN

– Korleis møtte du prestemannen din då? Borghild ler og fortel at då var ho 22 år, og det var komen ein ny hjelpeprest og middelskulelærar sørfrå til bygda. – Han heitte Odd Lothe og budde hjå slektningane mine. Dei var bedne til søndagsmiddag heime hjå oss og fekk lov å ta med leigebuaren òg. Vi ungdomane hadde planlagt skitur den dagen, men kom ikkje så langt før det sette inn med snøstorm, så det bar heim igjen før gjestene var farne. Og det var første møtet med Odd, som var ein likandes kar. Og som seinare vart min ektemake i 37 år.

Han var slik ein trygg og glad kristen, og han likte å gå ut og prate med folk i kvarvarden. Det var ikkje lett å få arbeid og prestekall. Odd hadde lyst til å vere i Nord-Norge og måtte søke biskop Berggrav i Tromsø om arbeid vidare. Det fekk han i Loppa prestegjeld. Løna var 60 kr per månad, med fritt husvære attåt.

Vi gifte oss 6. januar 1937, og vi vart vigde av studiekameraten til Odd i Narvik kyrkje. Vidare vart vi prestefolk i Honningsvåg. Det var under krigen, og i 1942 kom der brev med beskjed om avskjed frå prestebetet – underskrive av Terboven m.a.

Kroken for kyrkjedøra. Tyskarane bren-

de svart heile Honningsvåg seinare under krigen. Berre kyrkja, som stod på ein haug, vart redda som ved eit under. Og i kyrkja måtte dei ta inn og bu, dei første som kom tilbake og skulle bygge opp att husa og heimane der etter krigen.

SØROVER

Vi kom sørover til Davik i 1946, der Odd var utnemnd til sokneprest med fem kyrkjelydar å tene. Familien hadde vakse, og etter kvart fekk vi ein barneflokk på åtte i talet. Det kunne verte nok å gjere for ei prestekone med mykje framandfolk buande i heimen attåt. Og vi hadde ikkje så mykje råd til å leige hjelp heller. Men det var ei god og rik tid når borna vokste opp. Vi prøvde å gje dei åndeleg ballast i heimen og las og bad saman med dei. Ofte kunne det vel sjå ut som det prella av som vatn på gåsa. Men ein dag kom ein av smågutane gråtande heim frå skulen. Han hadde ramla i skuletrappa og slege seg på eit kne så blodet rann. – Mamma, snufsa han, – eg trur dette hende fordi vi gløymde å be morgenbøna vår i dag.

Det er så mange rike minne å ta fram att saman med sokneborna og rundt om i bygdene. Så var det prestemøte ein gong om året, og då fekk vi konene vere med, og det var spennande. Det var så godt samhald mellom prestane i Nordfjord. Dei bytte for kvarandre så dei skulle få seg

nokre fridagar av og til. Lovfesta ferie var det ikkje i dei dagar.

SORG

Vi vart verande i Davik i 26 år og gledde oss òg til pensjonisttida i lag på Hestenesøyra og alt vi skulle gjere saman då, felles interesser som vi hadde. Men slik skulle det ikkje gå. Odd, som alltid hadde hatt god helse, tok til å skrante og følte seg uvel. Det vart mange sjukehusopphald og vanskeleg å finne årsaka til sjukdomen. Fort gjekk det nedover, og han døyde av kreft ca. eitt år seinare. Hans siste helsing og vitnemål var: – Evangeliet om Jesus held både i liv og i død.

– Vår Herre må ha god råd, sukkar Borghild og tørkar bort ei tåre. Djup sorg vart det og nokre år seinare då sonen Jon brått vart riven bort i ei ulukke ved Hyefjorden. – Kanskje må vi ha prøvingar for at Gud skal få dra oss nærmare seg, seier Borghild.

LIVET MÅ GÅ VIDARE

– Føler du deg einsam her i dette store huset no når du bur her åleine?

– Langt ifrå! Borna og naboane er så flinke til å besøke meg og vise omsorg. Dessutan veit eg ikkje å få tida til å strekke til for alt eg har lyst å gjere. No har eg nett fått vite at Anne Marie, yngste dotter mi, kjem heim til jul. Dei bur i Flåm i Sogn. Barneborna ville så gjerne feire jul her med ho bestemor. Og gleda er gjenstådig. Så kjem han Dag snart. Han studerer i Bergen. No lyt kakeboksane fyllast med julekaker – og reint og fint skal det verte i kvar ein krok. Eg ser på kvar dag som ei gave og ei oppgåve, seier den glade 80-åringen til slutt.

Flygel til Sandane kyrkje

TEKST: JANNE ØISANG GRINAKER

FOTO: ANDERS RINDE

Som mange sikkert hugsar, vart det i Geir Eikenes si gravferd gjeve ei minnegåve til «tangentinstrument i Sandane kyrkje». Denne gåva pluss nokre andre minnegåver vi har fått, brukar soknerådet til flygelet som no er kome på plass i kyrkja. Det var også eit stort offer til dette formålet tidlegare i haust. Såleis har Gloppen sokneråd vedteke å bidra med 55 000 kroner til innkjøp av flygelet, som vi trur kyrkja og kulturlivet i Gloppen vil få stor glede av.

Shigeru Kawai SK-3 er eit lite flygel, laga på Ryouyo Flygelfabrikk i Japan. Det vert produsert omlag 200 slike kvart år, og alle er i stor grad handlaga av ein Master Piano Artisan, som overvaker kvart steg i heile prosessen. Ein MPA er ein

høgt kvalifisert handverkar som set sitt musikalske personlege preg på flygelet og følger det heilt heim til kjøparen for å sette det i topp stand. Flygelfabrikken har levert flygel til over 80 land i heile verda på mange høgt ansette institusjonar og konsertsalar.

Grunnleggjaren av Ryouyo Flygelfabrikk, Shigeru Kawai, var ein visjonær og ein pionér innanfor pianomekanikk. Resultatet vart mellom anna den banebrytande Millennium III piano action, som er laga av ABS karbon komposit i staden for tre. Karbon er lettare og sterkare enn tre, og er derfor meir haldbart og stabilt. Stivheita og presisjonen gjer jobben lettare for utøvaren, med tanke på repeti-

sjon og betre kontroll på tonen. Dette, i tillegg til mykje anna, gjer Shigeru Kawai flygel til eit eineståande instrument. Det har oppsiktsvekkjande og eksepsjonelle klanglege kvalitetar, til dømes veldig lang klang. Og kven kan vel motstå eit syngjande flygel? Klangen er stor og fylig, i tillegg til å vere distinkt, noko som er ein uslåeleg kombinasjon. Det gjer det lettare for utøvaren å uthave enkelte tonar eller fraser. For ein som er opptatt av det dynamiske spennet og dei klanglege nyansane, gjev Sandane kyrkje sitt flygel veldig gode føresetnader for å formidle utøvaren sine musikalske preferansar. Vonar tilhøyrarane og andre utøvarar vert like begeistra som underteikna!

Mektig konsert i Ervik kyrkje

TEKST: JAKOB LEIV KROKEN

FOTO: MAGNI VEREIDE KROKEN

Laurdag 24. september var det konsert i Ervik kyrkje, Stadlandet, med songkvartetten Drops og songkvintetten Gloppe Vocal Band (GVB). Pianist Jon Inge Sigerland og bassist Jakob Leiv Kroken akkompagnerte. Det var ei mektig oppleveling å høre dei to songgruppene framføre Gaither-songane «He touched me» og «I then shall live» som fellesnummer.

GVB er fem karar heimeverande i Gloppe som syng fengande fleirstemt gospelmusikk a cappella, med levande band og/eller med innspelt, digitalt komp. Hausten 2022 har dei sunge under gudstenesta på Sandane-dagane,

framført musikk i privat samanheng og i slutten av september sunge på konsert i Ervik kyrkje saman med mannskvartetten Drops.

GVB har eksistert i ti år og hentar store delar av repertoaret sitt frå The Gaither

Vocal Band, ei veldig kjend og velrenomert vokalgruppe i USA som syng sørstatsgospel.

Begeistringa for Bill Gaither og songane hans deler dei også med Drops, vokalkvartetten frå Stad. Underteikna vart mektig imponert over denne kvartetten på ein konsert i Selje kyrkje for nokre år sidan. Drops består av Stig Arild Reksnes (tenor), Per Stave (tenor), Dagfinn Stave (baryton) og Ove Magnus Årvik (bass).

Lenge har det vore ein draum for GVB å få samarbeide og samsyng med Drops, sidan dei deler den same lidenskapen for denne typen musikk. Laurdag 24. september gjekk draumen i oppfylling. Klokka 17.00 gjennomførte GVB og Drops ein konsert for ei tilnærma fullsett Ervik kyrkje. Konserthen starta med at begge gruppene saman framførte «He touched me». Deretter hadde Drops ei eiga avdeling med framføring av åtte songar akkompagnert av deira faste pianist, dyktige Jon Inge Sigerland. Så var det GVB sin tur, med a cappella-song, song til piano/bass og digitalt komp. Mektig var det då begge gruppene saman framførte «I then shall live» (Jean Sibelius/Gloria Gaither)! Det var stor applaus, og «He touched me» vart igjen framført, denne gongen som ekstranummer.

Gloppe Vocal Band (GVB) nedanfor Ervik kyrkje. Frå venstre: Bjørn Aurlien, Trond Hauge, Per Ståle Husevåg, Roar Henden, Jakob Leiv Kroken.

Sei noko om Jesus

AV HALVOR NORDHAUG

Den 30. november sluttar eg som biskop. Dette er difor mi siste julehelsing i kyrkjeblada i Bjørgvin. Då vil eg seia noko om Jesus. Eg har sagt mykje om mangt i dei nesten 14 åra eg har vore biskop. Men ingen ting har vore viktigare for meg enn å seia noko om Jesus.

Den kjende svenske forfattaren Göran Tunström opplevde ein gong at telefonen hans plutsleg ringde svært sent i kveld. Det var ein gammal ven som livet hadde køyrt over fleire gonger. Han kjenner seg totalt ferdig. Det einaste han orka å seia var: – Du må komme!

Tunström kom, og vart møtt av venen som hang i dørkarmen med den eine handa, medan den andre heldt fast på ei whiskyflaske. Han såg på Tunström med slitne augo og fekk stamma fram: – Du må seia noko! Tunström svarte: – Kva skal eg seia? Venen sa: – Eg veit ikkje. Men du er jo forfattar. Du må seia noko.

Då datt det ut av Tunström: – Skal eg seia noko om Jesus? – Ja, sa venen. – Gjer det! Sei noko om Jesus! Så byrja han å gråta. Tunström gjorde som han vart beden om. Han sette seg ned saman med venen og byrja å snakka om Jesus.

Eg forstår dette utbrotet: – Sei noko om Jesus! Viss eg kjem dit at alt rasar rundt meg, slik det gjorde for mannen i denne forteljinga, då vil eg høyra om Jesus. Då vil eg høyra om han som er sentrum i

julefeiringa. Han som kom frå Gud, men som søkte seg nedover og landa på strå i Betlehem. Han som i alt han gjorde viste ei særleg omsorg for dei som sleit med å komma gjennom dagane, og dei som stod på sida av det gode selskapet.

Når vi les dei fire evangelia i Bibelen, ser vi at Jesus er miskunnsam og full av omsorg. Ein stad står det: «Då Jesus såg alt folket, fekk han inderleg medkjensle med dei, for dei var forkomne og hjelpelaus, som sauver utan gjettar.» Orda som her er omsette med «han fekk inderleg medkjensle med dei», betyr direkte om-

sett: «hans indre kom i rørsle på grunn av dei». Menneske si naud rører Jesus.

På vegen ut av Bjørgvin og tilbake til Ås der eg kom frå, spør eg meg sjølv: Kva fekk eg gjort som biskop? Mest av alt håpar eg at eg som Tunström har fått sagt noko om Jesus, om kjærleiken hans til oss. At eg har bidrege til å styrka trua på han som både er Guds son og på same tid menneskevenen, og som er fylt av inderleg medkjensle med alle.

Takk for meg! Det har vore ei festreise å vera biskop i Bjørgvin. Eg ønskjer dykk alle ei gledeleg jul og Guds velsigning!

Gudsteneste og julemiddag på Nesholmen

11. desember samlast vi til gudsteneste klokka 12. Himmelriket er tema, og vi tar del med glade songar og lyttar til festleg musikk. Asbjørn Gjengedal preikar og leier gudstenesta.

Kl. 13 bli det smak av jul når vi samlast til eit festmåltid i matsalen. Meir musikk og song, – og gjerne nokre leikar for born i alle aldrar, høyrer med. Forsmak på jula får vi òg når kakene blir sette fram.

Når det gjeld betaling for mat og drikke, har vi sett prisen til kr 500 for vaksne som er med på alt. For born i fyrste til tande klasse betalar ein kr 250. Born un-

der skulealder går gratis. Dei som berre er med på gudstenesta, betalar ikkje.

Det er til stor hjelpe for dei som skal lage mat å få vite om lag kor mange som kjem så tidleg som råd. Gjer difor vel og send påmelding til +4799553344 så snart du kan. Frist for påmelding er sett til fredag 2. desember.

Det er styret for Nesholmen Drift som saman med dagleg leiar innbyr til denne festen. Vi veit at «Hjarte for Nesholmen»-gruppa på Facebook nærmar seg 700 medlemmer, og sikkert mange fleire har gode minne frå leirstaden. Vi trur at

mange gjerne vil møtast til eit slikt festleg lag, friske opp kjennskap til andre Nesholm-vener og vise støtte til oss som no har ansvar for drifta av staden. Difor har vi frimod til å be om eit takkoffer til Nesholmen.

Vi gleder oss til å møtast!

Vennleg helsing

Anne Berit Selle (dagleg leiar), Terje Sand (styreleiar), Eli Myrholt Devik, Øystein Hessevik, Odd Arne Standal, Martin Schwarz og Asbjørn Gjengedal

Illustrasjonsfoto

En jul å glede seg til

Mange familier går en tøff tid i møte.
Din støtte kan gi barn som «Ida» en tryggere jul.

VIPPS en gave til **13130**
Gi på konto **3201 52 74165**

Blå Kors

Julequiz ved Gunn

ADVENT

1. «Tenn lys» blei skriven til ein barne-TV-serie. Kva for ein?
2. Kva kornslag er som regel julenek laga av?
3. Det er to sentrale julesymbol i ein adventskrans. Kva for nokre?
4. Kva tenner vi det første lyset for i «Adventslysene» av Inger Hagerup?
5. Kva krydder blir brukta i lussekattar?
6. Kva land kjem tradisjonen med adventskalender frå?
7. Kva kyrkjeleg merkedag fell på første søndag i advent?
8. Kva for ein europeisk storby får julegran frå Norge?
9. Kvar ligg Adventdalen?
10. Advent kjem frå latin *adventus domino*. Kva tyder det?

JULESONGAR (NORSK SALMEBOK 2013)

1. Kva er den siste strofa i « Deilig er jorden»?
2. I salmeboka står den songen på fire språk. Kva for nokre?
3. «Hør oss, se oss, Stjernebarn stig ned.» Korleis startar den?
4. Kor mange vers er det i «Eg er så glad kvar julekveld»?
5. Korleis blir Maria beskriven i salme nr. 30?
6. Kva fugl er nemnd i «Mitt hjerte alltid vanker»?
7. Kva gjorde oksen i salmen «Barn Jesus i en krybbe lå»?
8. «Vi ønsker eder så glad en julefest.» Kvar er strofa tatt frå?
9. «I stjerneglansen, gikk engledansen.» Kva for ein julesong?
10. Korleis blir Jesus helsa av barna, ifølge «Det lyser i stille grender»?

HER FINN DU SVARA OM DU LEITAR I DETTE NUMMERET!

1. Kan du stave namnet til kantor i Gloppe?
2. Kven har laga baksidekunsten denne gongen?
3. Kvar hadde gruppa Gloppe Vocal Band konsert i haust?
4. Kven takkar for seg med ei helsing til Kyrkjebladet?
5. Kven redigerer spalta "Friske fråspark"?
6. Kva er fornamna til to ukrainske damene som er intervjua i bladet?
7. Kven er med i gruppa Tre kvinner og ein mann?
8. Kven er leiar i Breim sokneråd?
9. Når er det gudsteneste på Nesjane skule i desember?
10. Kven sit langt oppe i nord og les korrektur for Kyrkjebladet?

Svar på spørsmåla finn du på side 39.

Julequiz for barn

1. Kven fortalte til Maria at ho skulle få eit barn?
2. Jesusbarnet blei lagt i ei krubbe. Kva er det?
3. Maria sveipte barnet. Kva betyr det?
4. Kva opplevde hyrdingane julenatta?
5. Kva gjorde hyrdingane etterpå?
6. Kva heitte byen der Jesus blei fødd?
7. Kven andre kom på besøk til stallen?
8. Kva slags gåver hadde dei med?
9. Korleis visste dei vegen til Jesusbarnet?
10. Kva skal våre julestjerner minne om?

Svar på spørsmåla finn du på side 39.

Ei julehelsing i lagsbladet til «Vårsol», jula 1933

TILRETTELAGT AV ARVID JORDANGER

Vårsol kristelege ungdomslag i Myklebustdalen var eit av mange lag i bygda på den tida. Laget vart skipa i 1905 og vart lagt ned i 1952. Dei mange lagsblada som Rasmus Raad har funne fram, vitnar om stor aktivitet. Eit fast innslag på møta og festane som laget hadde, var opplesing av lagsbladet. Her har vi funne fram ein tekst som vart opplesen på julefesten i 1933. Vi veit ikkje kven skribenten er. Gloppen sogelag vil neste år gje ut eit hefte eller ei bok med eit utval av tekstar frå desse protokollane.

Eg hev gått og fundert på at eg skulde sendt eit jolebrev til «Vårsol», men det hev ikkje laga seg so at tankane hev vorte instilte i den leid. Ein hev liksom vorte optekne med so mangt innunder jol at det hev vorte lite tid til å få prøvt skrivekunsten.

No når jolehelga er koma, hev det vorte litt betre tid – og no hev eg sett meg ned på ein stol med den faste meinинг at eit kvart må eg få saman, om det ikkje er so rart nettop.

Når eg set og ser ut gjennom glaset, so er det svært lite jolelikt i år – berr mark

– mildt med litt regnryr. Det kunde godt vere våren, for mildt nok er det i allfall. Men so ser eg burt i stova og der står joletreet pynta – og det skaper straks litt jolestemning. Ein annan ting og som det fylgjer jol med er alle jolehefta – bøker og blad av mange slag. Det er utruleg kor mykje lesestoff her kjem ut no til kvar jol – dei nye boktitlane fyller heile bladsider. Ja, det er sanneleg ikkje vandt med lesestoff for folk no til dags – det er reint so det kan ta pusten frå ein. Alt ein gjerne hadde hug å lese – men tid og pengar skal det til. Harmeleg at bøkene skal vere so

dyre. Men ein får trøste seg med at snart mørnstrar Vårsol ungdomslag op med ei ganske fyldig boksamling – og då vert det ikkje vandt å få stetta lesehugen. Ja, ja, dette var nok ein tanke eg kanskje skulde havt for meg sjølv – men når han kom so dettande so.

Det var jammen kjekt at vi fekk jolefest i laget i år og – for det er liksom rosina i pølsa det. Uneleg hev det vore på alle festane laget hev havt – og det vert det sikkert i år og, for etter det eg frettar so er festnemnda koma nokså langt med programarbeidet. Ja, desse joletrefestane

Ungdomslaget Vårsol hadde møta sine i skulehuset i Sandal etter at det stod ferdig i 1928. I dag er gamleskulen grendahus. Rasmus Raad viser fram eit av lagsblada til ungdomslaget. Foto: Arvid Jordanger

hev liksom ein eigen dåm over seg. Gilde taler og vakker song, og midt i salen står joletreet fint pynta – eit fint symbol. Jau, det er festleg når joletreet står der med alle ljós kveikte, og kring det går born, ungdom og eldre – syngjande og glade. Det er liksom ein gløymer alt det leide og vonde i verda – ein vert dregen inn i eit miljø der alt er godt. Slik skulde det i grunnen vera altid.

Det er forresten rart med denne menneskehugjen, kor lett han har for å dale ned på frysepunktet – og det kan vere berre små bagateller som gjer. Eg

trur ein skulde sjå meir stort og ljost på livet, so hadde ikkje humøret so lett for å dale ned. Eit nedstemt og mismodigt menneskje er leit å sjå – og det er mest som det smittar. Men neimen om det altid er greidd å sjå ljost på livet heller – det er mangt som er ordentleg kvardagsgrått og surt. Det er som «sol seg gøymer» som diktaren syng. Ein hev so vanskeleg for å sjå Guds meining med livet, menneskjevetet vil ikkje strekja til. Det var vel for å hjelpe oss i slike stunder, at Gud sende os joleunderet – sende sin son ned til oss for å hjelpa oss i livsens strid. Og jolebodska-

pen er liksom solrenninga – det skaper glede og liv. Eg trur eg vil slutte dette brevet med eit lite jolevers.

Kom du ljose vene jol,
kom med gleda, kom med sol.
Sjeli vert so trøytt og tregen,
synd og sorg vil stenga vegen.
Kom glytt inn i stova mi –
gjer meg glad med sæla di.

Lys Vaken-gjengen på Lys Vaken-gudsteneste med bønevandring i Hyen kyrkje søndag 13. november. Frå venstre Marte Ommedal, Ingvar Ommedal og David Eimhjellen i lag med kyrkjelydspdagog Simona Fraas Johnsen som delte ut teikneseriebibelen, som er, som namnet seier, Bibelen i teikneserie, men med utvalde tekstar. Foto: Ole Mathias Aa

Kjekt å kjenne på noko handfast. Perlene minner oss om ulike ting i trua vår, som perlene i Kris-tus-kransen. Foto: Ole Mathias Aa

Alle lysa i lysgloben vart tende. Det var og to dåp denne dagen. Både dåpsfølga og alle andre som var i kyrkja, nyttet seg av dei ulike stasjonane. Foto: Ole Mathias Aa

Julekonsert i Hyen

«Tre kvinner og ein mann»

TEKST: BRITT GLOMNES WILLUMSEN

Gruppa «Tre kvinner og ein mann» med Randi Skaaden Felde, Britt Glomnes Willumsen, Hege Alme og Sjur Atle Austrheim besøker i år Hyen kyrkje 9. desember med sin julekonsert. Dei har med seg røynde musikarar i Camilla Hole, Bjørn Breilid, Jakob Leiv Kroken, Henrik Silfverhielm og orkesterleiar Arne Søholt.

Grunna korona har «Tre kvinner og ein mann» hatt tvungen pause med tanke på konsertar. Gruppa ser med stor glede fram til å besøke Hyen kyrkje med eit rikt og variert julerepertoar. Det vert tradisjonelle julesongar ikledd vakre arrangement, det vert eit par nye og det vert

gjenhør med julesongar vi trudde var for dei som ønskjer tid til ro, ettertanke gløymde. Her er det mykje å glede seg til og skikkeleg julestemning.

Svar på quiz for barn frå side 35.

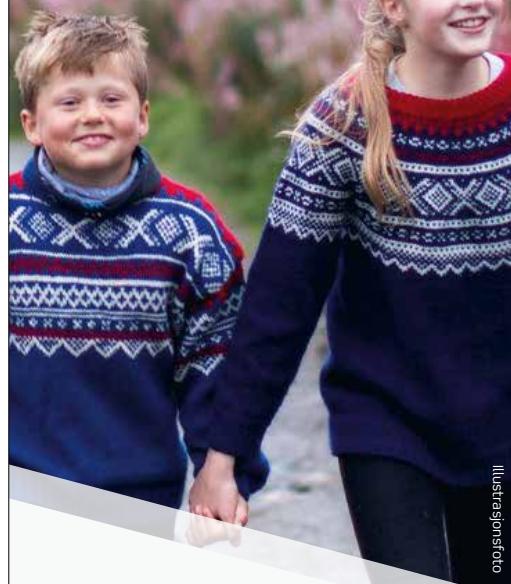
1. Engelen Gabriel 2. Ei slags kasse med høy til dyra 3. Ho pakka han fast og godt inn i eit teppe. 4. Dei fekk besøk av eit englekor som song og fortalte at Jesus var fødd. 5. Dei for og fann Jesusbarnet. 6. Betlehem 7. Tre vise menn 8. Gull, røykelse og myrra 9. Ei stor stjerne på himmelen viste vegen. 10. Stjernene skal minne om det som hende då Jesus blei fødd.

Svar på quiz for dei vaksne frå side 34.

Advent: 1. Portveien 2. Havre 3. Lys og eviggrøne vekstar 4. Glede 5. Safran eller gurkemeie 6. Tyskland 7. Det er starten på det nye kyrkjeåret. 8. London 9. På Svalbard 10. Herrens komme

Julesongar. 1. Oss er en evig Frelser født. 2. Bokmål, nordsamisk, sørsamisk og kvensk 3 Solbarn, jordbarn 4. 9 vers 5. Som «en jomfru yndelig» 6. Ein sporv 7. Han «kysset barnets fot». 8. Fra fjord og fjære, fra fjell og dypen dal 9. Du grønne, glitrende tre 10. Glade med song

Frå dette nummeret: 1. Dorothee Raschwitz 2. Jorunn Vereide 3. I Ervik kapell i Stad. 4. Biskop Halvor Nordhaug 5. Harald Aske 6. Olena Rodko og Antonina Moskal 7. Randi Skaaden Felde, Britt Glomnes Willumsen, Hege Alme og Sjur Atle Austrheim 8. Venke Raad Larsen 9. 18. des. kl. 14 10. Rønnaug Ryssdal

Kan du hjelpe eit barn
eller ein ungdom som
har det vanskeleg?
No er det behov for fleire
fosterheimar i ditt
nærområde.

Den norske kyrkja samarbeidar
med fosterheimstenesta
om å finne fosterheimar
i kyrkjelydane.

Meir informasjon om
fosterheim på
fosterheim.no

Ledig plass

FLOTRE
MASKIN A/S
6826 Byrkjelo - tlf. 906 84 913 - 578 66 000

Mål service og humørskap betyr noe
DATA INSTITUTTET
www.datainstituttet.no

FRYDENBØ
BILSENTER

NORDFJORD
folkehøgskule

Ryssdal kraft

b d huset

KULTUR & SELSKAP
BREIM

Eit unikt
forsamlingslokale!

bdhuset.no

TRUCKNOR
SOGN OG FJORDANE

Nordfjord Laks as

BYRKJELO
Taxi
TLF: 995 24 247

MØBELRINGEN

VEREIDE
BLOMSTER^{AS}
Blomster og hagesenter
telefon 57 86 51 07

Firda elektro

DEKKSERVICE
BREIM
Tlf: 901 24 701 / 915 94 885
www.dekkservicebreim.no

Ledig plass

BYGGtorget
BYGGEVAREN BYRKJELO AS
Tlf. 57 02 01 60 / Mob. 908 90 791
Gamlevegen 2 - 6826 BYRKJELO

OLAV HJELMESET A.S.
6823 Sandane
Tlf. 91 37 26 49
GRAVING - SPRENGING - TRANSPORT

EIDE SANDTAK A.S.
6823 SANDANE - TLF. 41 76 71 33

HJELMESET BETONG AS
TLF 57 86 63 60

BUNNPRIS

- KONFIRMASJON
- BRYLLAUP
- GRAVFERD
- KVARDAG OG FEST

Velkommen innom!

Christina og
Arne Jostein Gimmestad
Telefon 911 29 818
Vi hjelper deg også med:
– Gravstein
– Oppussing og tilføyning av namn

NAKKESKADE

www.firdafysmed.no

BRØDRENE AA

BOLSETH GLASS

Leif lote a.s
ELEKTRO

Tannlege
Øyvind Seim

Tlf. 57 86 50 24

RINGO

norli

kontorspar
Sandane

LEIKER - BOKHANDEL - KONTORREKVISA

Ope 10-18 (15)

Norlisandane

Olav Eikenæs
BOK OG PAPIRAS
I sentrum siden 1915

Nordstrandsvegen 10
6823 Sandane
Tlf. 57 88 44 10
sandane@norli.no
www.norli.no

RANDI SKAADEN FELDE

Lei milde ljós

I førre nummer av Kyrkjebladet vart eg utfordra av Jørn Moen, ein god musikkven!

Eg er oppvaksen på Sandane og har knapt budd ute om bygda, einaste oppbrotet var då eg studerte i Sogndal i fire år. Eg har ein flott familie; gift med Terje og har tre kvikke søner, arbeider i Gloppen kommune og bur på Elvaneset.

Musikk har betydd mykje for meg gjennom heile livet mitt, eg har alltid vore glad i å synge. Eit kjært minne er dei mange og fine songstundene pappa og eg hadde då eg var lita, pappa akkompagnerte på gitaren sin. Eg hugsar enno biletia i songheftet pappa hadde laga; eg kunne ikkje lese, men visste kva song som stod der ut frå biletia.

Musikkinteressa vart også vidare godt ivaretaken då eg gjekk på Austrheim skule og hadde Anna Henden som lærar fyrste åra. Anna brukte mykje musikk og song i timane sine, noko som gav klassa stor glede. I løpet av barneskuleåra byrja eg i Gloppen jentekor. Her var eg med i ti år og fekk mange opplevingar; songreiser til m.a. England, Ungarn og Oslo, mykje konserter og opptrednar. Veldig utviklande år!

På ungdomsskulen vart det naturleg nok mindre synging i skuledagane. Men i musikktime med Geir Eikenes fekk eg utfolde meg gjennom song, og no også på gitar. No fekk eg verkeleg oppleve kor nyttig det var å kunne spele eit instrument ved sida av songen. Så i denne tida fekk gitaren til papsen ein ny brukar.

Gitaren følgde meg over på vidaregåan-

de, der eg gjekk på musikklinja. Åra på Firda gav meg mange gode opplevingar, og det var ei fin tid på alle måtar. Dei to første åra hadde eg gitar som hovudinstrument, det siste året gjekk eg over til vokal. Songen har liksom alltid vore mi trygge hamn.

Dei seinare åra har eg fått brukt songen gjennom å vere med i Breimskoret og i songgruppa "Tre kvinner og ein mann". To musikalske møteplassar som gjev mange hyggelege stunder saman med mange musikkvener.

Dei fleste har songar som er ekstra betydningsfulle for dei, songar som vekker kjensler anten av den eine eller andre sorten. Når eg skulle velje ein salme til denne anledninga, så ville eg velje ein som betyr noko heilt spesielt for meg, ikkje nødvendigvis fordi eg har sunge den mykje, men fordi historia som er knytt til den er så fin. Her må eg nok forklare litt meir først:

Litt tilbake til dette med minne der musikk er ein viktig del. Eg har allereie nemnt songstundene med pappa. Dersom vi går endå ein generasjon tilbake, så er farfar ei viktig musikalisk leiestjerne. Farfar – Steinar Skaaden – er det nok fleire som kjenner til. Han var ein ekstremt talentfull spelemann og trakterte trekkspelet betre enn dei fleste andre trekkspelarar eg har hørt! Muleg eg er litt inhabil, men det er nok sannheit i dette også. Farfar kunne ikkje notar, men gehøret hans var framifrå!

Han kunne høre ein song ein eller to gongar, så spelte han den feilfritt etterpå. Han spelte i bryllaup saman med fleire andre lokale spelemenn, og eg blir ikkje overraska om det er nokon av dykk som les dette som har opplevd spelinga til farfar i levande live. Då eg som tiåring fekk trekkspel til jul, var målet å bli like god som farfar. Dette var eit heilt og fullstendig uoppnåeleg mål, noko eg fann ut etter kvart ... Farfar og farmor – Maria (Solheim) Skaaden sin heim var alltid open for oss, det er mange gode minne frå huset på Øyrane. Det var alltid varme og godheit der. Eg saknar desse to veldig! Far-

Lei, milde ljós, igjennom skoddeeim,
lei du meg fram!

Eg går i mørke natt langt frå min heim,
lei du meg fram!

Før du min fot; eg treng ei sjå min veg
så langt og vidt –
eitt steg er nok åt meg.

Du veit det vel, eg bad ei alltid så:
Lei du meg fram!

Eg ville velja sjølv min veg,
men no lei du meg fram!

Eg ville leva fritt, var stolt og strid
og stor i mod – å, gløym den därskaps tid!

Di makt hev signa meg, då veit eg visst:
Du leier enn
i myr og fjell og hei, og så til sist
ein morgon renn,
då til meg smiler engleásyn blid,
som eg hev elskar før, men mist ei tid.

OLAF SIGURD GUNDERSEN

far gjekk bort av alvorleg sjukdom i 2008, nær 82 år gammal. Farmor fekk vi ha hjå oss fram til 2016. Ho rakk akkurat å feire 90-årsdagen sin.

Kvifor fortel eg dette? Jo, farfar og farmor hadde ein veldig fin rutine; dei song “Lei milde ljos” tostemt på senga kvar kveld. Eg veit ikkje kvifor dei valde denne songen, eg veit ikkje korleis det høyrdest ut, men eg synest historia er så fin! Då farfar døydde, så var denne salmen ein del av stunda i kyrkja. På same måte var det då farmor døydde, den vart sungen i gravferda. Denne salmen har for meg blitt eit symbol på kjærleiken mellom dei to, med ei varm og fin historie knytt til seg. Derfor har eg valt denne i denne samanhengen. Melodien er ukomplisert, men stemningssettande, og teksten er veldig vakker.

Lei, milde ljos er ein salme av John Henry Newman frå 1833. Den norske omsetjinga er ved Peter Hognestad, første gong offentleggjort i 1914. Melodien er komponert av Charles Henry Purday (1860). Kjelde: Store norske leksikon.

Så dette er historia bak “min salme”. Gjennom dette vil eg heidra minnet om mine to besteforedre på farssida. Dei er sårt sakna, men minna om dei er i hjarta våre for alltid! Til neste utgåve av Kyrkjebladet vil eg utfordre Eli-Anne Sandal Birkelund til å skrive om sin salme.

Juleøl og juleglede

Det var sagt om ein kar at han levde som eit dyr, han korkje røykte eller drakk. Det er fleire av desse i våre bygder. Men dei har ikkje problem med å bryggje sukkerøl til jul. Eller «bestenbrus», som det og vert kalla.

Dette er nok fortsetjinga på ein gammal tradisjon, heilt tilbake til Gulatingslova. Lova seier det er plikt å bryggje til jul. Dersom det ikkje skjer, skal det betalast ei bot til biskopen. Dersom dette gjentek seg fleire år på rad, må bonden gå frå gard og grunn og bli landsforvist.

Vi har fleire ord for å dele sorg med kvarandre. Medkjensle, medynk, kondolere. Men vi har ikkje ord for fellesglede. Betre på å dele sorg enn glede.

Plikt å bryggje øl til jul. Tanken var at ingen skulle setje seg utanfor julegleda. Vi veit at ein einskild person kan øydelegge heile stemninga i eit festleg lag. Folk i dei gamle bygdene var så samansveisa at dei visste om det var ein som ikkje ville brygge til jul, og slik dele julegleda. For julegleda var forknyt for alt folket.

I dag er det ikkje mangel på alkohol som trugar julestemninga, men helst overflod. Alkoholfrie dagar vert omtala som kvite

dagar. Om det vert snø til jul eller ikkje, er ikkje råd å vite. Men i overført tyding kan vi få til ei kvit jul. Om ho ikkje vert heilt kvit, og det stikk opp nokre tustar, får så vere.

Ei dame spurde meg ein gong om eg hadde nokre nyttårskorsett. Ho retta det raskt opp att med eit smil og sa: «Nei, eg meiner nyttårsforsett.» Men mange av våre nyttårsforsett er vel ein slags nyttårskorsett. Vi skal stramme oss opp og ta oss saman.

I harde tider var det plikt å bryggje og ta vare på glede. I staden for nyttårskorsett, som vi har brote kvart år, la oss med godt samvit vere rause med kvarandre både med ting og tid. Dele glede med kvarandre, samskape hygge.

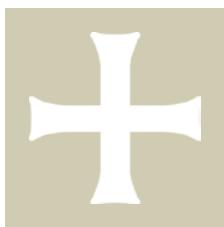
Utgangspunktet for heile julefeiringa er: «Sjå, eg forkynner dykk ei stor glede: I dag er fødd dykk ein Frelsar som er for alt folket.» Avhaldsfolk og anna folk.

Lyset frå ein ny dag stig opp. Eg gledar meg. Jorda er full av Guds gode. Eg gledar meg fordi eg må glede meg og takkar min Gud.

«I denne sôte juletid bør man seg rett fornøye.»

DØYPTE

BREIM

04.09.2022
TOMINE GROV SOLHEIM
 ANNA GROV
 KRISTIAN SOLHEIM
 Benedikte Grov
 Brita Sandven
 Marion Fredheim Kandal
 Maria Veien
 Kjartan Joleik Solheim
 Camilla Solheim Nore
 Vegard Hjelle Eide

OLIN BOLSTAD AABREKK

ELSE HELLE BOLSTAD
 ERLEND AABREKK
 Ingvild Helle Bolstad
 Marit Helle Bolstad
 Nora Bolstad Moen
 Olin Almenning
 Maria Aabrekke
 Svein Gunnar Heggheim

VEREIDE

30.10.2022
VETLE NETLAND KVARSVIK
 MARIE MERETE HESTENES NETLAND
 ROGER KVARSVIK
 Hallstein Netland
 Ellin Bae Kvartsvik
 Odd Arne Kvartsvik
 Sigurd Ellert Netland

EVA SOFIE BJØRKELAND

STINE BJØRKELAND
 Marianne Gimmestad Sande
 Fredrick Gimmestad Sande
 Katrine Anita Haugerøy Heggelund
 Ove Johan Heggelund Haugerøy
 Simon André Gimmestad
 Elin Varpe

GAMLE GIMMESTAD

29.10.2022
MIKKEL SEIM MORITSGÅRD
 MARI SEIM
 VEGARD FLATJORD MORITSGÅRD
 Ida Seim Lilloe-Olsen
 Ola Alexander Lilloe-Olsen
 Sindre Moritsgård Flatjord
 Ole Martin Moritsgård Flatjord

VIKTOR MORITSGÅRD REFKVIK
 BENEDICTE MORITSGÅRD REFKVIK
 THOMAS EINAN REFKVIK
 Kasper Nikolai Danielsen Refvik
 Renate Høstaker Olsen

GIMMESTAD

08.10.2022
LILLY VARPE GIMMESTAD
 ELIN VARPE
 SIMON ANDRÉ GIMMESTAD
 Anne Elise Gloppestad Solberg
 Jo Inge Solberg
 Julie Varpe
 Maria Bolseth
 Sivert Johan Gimmestad

EIRA NOELLE DAHL RYGG

LENE DAHL RYGG
 DAVID RYGG
 Silje Tjelta
 Roger Tjelta
 Jacqueline Rygg
 Knut Rygg

06.11.2022

SIGNE BAGGETUN EIDE
 IVER SÆTREN EIDE
 THERESE KARLSEN BAGGETUN
 Inger Margrethe Sundby
 Robin Karlsen Baggetun
 Erlend Eide
 Julie Marlen Børmo
 Sigurd Sætren Eide
 Frank Halvorsen

HYEN

30.11.2022
EMMA HOLME EIMHJELLEN
 NORUN EIMHJELLEN
 STIAN HOLME SMÅDAL
 Jakob Eimhjellen
 Edith Olaug Holme Smådal
 Linnea Eimhjellen
 Håvard Walle Marcinkowski
 Sander Holme Smådal

GRAVFERD

SANDANE

Alvrun Mardal	28.02.1937	16.11.2022	23.11.2022
---------------	------------	------------	------------

VEREIDE

Silje Grøneng	11.11.1991	07.10.2022	27.10.2022
Eldbjørg Gunvor Sandal	27.10.1923	30.10.2022	08.11.2022
Margunn Midthjell	26.01.1939	07.11.2022	15.11.2022

BREIM

Bodvar Kleppe	25.03.1937	12.10.2022	20.10.2022
Aslaug Stokke	04.02.1931	18.10.2022	25.10.2022
Arne Ivar Myklebust	15.09.1933	28.10.2022	04.11.2022

Aktivitetar og andre hendingar

TÅRNAGENTAR

For 3. klasse. Breim kyrkje laurdag 21. januar kl. 14.00–17.30.
Gimmetad kyrkje laurdag 28. januar kl. 14.00–17.30.

BABYSONG

For babyar frå ca. 1 md. og til ca. 1 år med følgje.
Annankvar torsdag i Sandane kyrkje kl. 11.00. Matpakkelunsj
kl. 12. Vi serverer kaffi og te.
15. desember, 12. januar, 26. januar, 9. februar.

SMÅBARNSTREFF

Samlingsstund, leik og prat, felles matpakkelunsj. Følg med på nettsida for datoar på nyåret.

SANDANE BARNEGOSPEL

For barn 4–10 år. Sandane kyrkje kl. 17.30–18.30 i oddetalsveker.
Første øving på nyåret 3. januar.

OPE HUS

For ungdomsskuleelevar. Sandane kyrkje måndagar
kl. 19.30–21.30.

VEREIDE SØNDAGSSKULE

For barn 0–12 år. Bygdehuset Haugtun på Vereide kl. 11.00–12.15.
11. desember: Lys vaken-gudsteneste i Vereide kyrkje kl. 11.00 og
julefestøving kl. 13–15 i Haugtun. 27. desember kl. 15.30–18.00:
Julefest. 8. januar: Nyttårsfrukost. 22. januar, 5. februar, 5. mars.

SANDANE SOUL CHILDREN

For alle 10–16 år som er glade i å synge. Øving kvar torsdag i Sandane bedehus kl. 18.30–20.00. Første øving på nyåret: 5. januar. Kontakt: Emilie Brunstad, tlf. 406 37 032.

VEREIDE KYRKJEKOR

Øving kvar tysdag i Sandane kyrkje kl. 19.30–21.20.

SAMTALE OM SØNDAGENS BIBELTEKST OG SALMESONG

Annankvar onsdag kl. 10.00: 4. januar, 18. januar, 01. februar, 15. februar, osv. Vi startar opp att samlingane med samtale om bibelteksten for komande søndag, og vi syng salmar. Olav Eikenæs og Harald Aske leier dei fleste samlingane.

BYGDEMØTE/INSPIRASJONSSAMLING

Breim kyrkje 25. januar. Meir info kjem i avis, sosiale media og nettsida.

Følg også med på www.gloppen.kyrkja.no

GLOPPEN KYRKJELEGE FELLESRÅD

Åsavegen 130, 6823 Sandane
57 86 56 16
post@gloppen.kyrkja.no

GLOPPEN SOKN

Leiar i soknerådet: Berit Aasebø Hauge
934 99 289
Kyrkjetenar: Benny Aasen,
950 22 917 / bv-aasen@online.no

BREIM SOKN

Leiar i soknerådet: Venke Raad Larsen
994 95 860
Kyrkjetenar: Eirik Fraas Johnsen

HYEN SOKN

Leiar i soknerådet: Kurt Djupvik
902 06 828 / djupvik.kurt@gmail.com
Kyrkjetenar: Ola Jan Birkeland
57 86 98 32 / 975 91 747

Sokneprest i Gloppen sokn

Vidar Bjotveit, 958 80 030
vidar.bjotveit@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkjekontor

Sokneprest i Breim og Hyen sokn

Tore Myklebust, 456 01 260
tore.myklebust@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkjekontor

Kyrkjeverje

Audun Mundal, 911 77 823
audun.mundal@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkjekontor

Kantor

Dorothee Raschwitz
970 99 288
dorothee@gloppen.kyrkja.no

Organist

Janne Øisang Grinaker, 920 25 472
jannegrinaker@hotmail.com

Kyrkjelydspedagog

Simona Fraas Johnsen, 909 64 941
simona.johnsen@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkjekontor

Diakon

Ingebjørg Isane Fure, 966 18 048
ingebjorg.fure@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkjekontor

Gravar/ kyrkjegardsarbeidar

Olav Bjørn Tystad, 977 21 662
olav.tystad@gloppen.kyrkja.no

Vi møtest i kyrkja

Langtidsplan er utfordrande. Det kan difor kome endringar og rettingar til lista. Sjå Firda Tidend og Kyrkja i Gloppe på Facebook for dette. Vel møtt i ei kyrkje nær deg!

11. desember 3. søndag i adventstida Matt 11,2-11 "Jesus og Johannes"	11:00	Vereide	Lys Vaken-gudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit, kantor Dorothee Raschwitz og kyrkjelydspedagog Simona Fraas Johnsen deltek i lag med frivillige. Takkoffer til Søndagsskulen Norge.
	12:00	Nesholmen	Vi samlast til gudsteneste med himmelriket som tema, og vi tar del med glade songar og lyttar til festleg musikk. Asbjørn Gjengedal preikar og leier gudstenesta. Kl. 13 blir det smak av jul når vi samlast til eit festmåltid i matsalen. Meir musikk og song – og gjerne nokre leikar for born i alle aldrar – hører med.
	19:00	Breim	Julekonsert. Tradisjonell julekonsert med solistar, kor, skulekorps og janitsjar. Organist Janne Øisang Grinaker. Andakt ved Tore Myklebust.
16. desember	19:00	Vereide	Julekonsert. Solistar, Vereide kyrkjekor, Austrheim mannskor, Gloppe janitsjar m.fl. Andakt ved Vidar Bjotveit.
18. desember 4. søndag i adventstida Matt 21,1-11 "Inntoget i Jerusalem"	14:00	Nesjane skule	Gudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Kantor Dorothee Raschwitz. Takkoffer til Åpne dører. Kyrkjekaffi.
	16:00	Hyen	Vi syng julia inn. Andakt ved Tore Myklebust. Kantor Dorothee Raschwitz, Hyen spelemannslag, koret, m.fl.
19. desember	10:00	Sandane	Barnehagegudsteneste for Mona barnehage. Liturg Vidar Bjotveit. Kantor Dorothee Raschwitz.
	11:00	Sandane	Barnehagegudsteneste for Mona barnehage. Liturg Vidar Bjotveit. Kantor Dorothee Raschwitz.
	10:00	Breim	Skule- og barnehagegudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Organist Janne Øisang Grinaker
20. desember	09:40	Sandane	Skulegudsteneste for Sandane skule. Liturg Vidar Bjotveit. Kantor Dorothee Raschwitz.
	12:30	Sandane	Skulegudsteneste for Gloppe ungdomsskule. Liturg Vidar Bjotveit. Kantor Dorothee Raschwitz.
24. desember Julaftan Luk 2,1-20 «Jesu fødsel»	11:00	Omsorgssenteret	Julaftangudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Piano: Janne Øisang Grinaker.
	14:00	Breim	Familiegudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Organist Janne Øisang Grinaker. Breimskoret deltek. Takkoffer til Redd Barna.
	14:30	Vereide	Familiegudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Kantor Dorothee Raschwitz. Musikarar fra Gloppe janitsjar og Gloppe skulekorps deltek. Takkoffer til Kirkens Nødhjelp.
	16:00	Sandane	Familiegudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Pianist Janne Øisang Grinaker.
	16:00	Gimmestad	Gudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Kantor Dorothee Raschwitz. Takkoffer til Kirkens Nødhjelp.
25. desember 1. juledag Joh 1,1-14 «Ordet vart menneske»	12:00	Vereide	Høgtidsgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Kantor Dorothee Raschwitz. Song av Julekoret. Musikarar deltek. Takkoffer til Det Norske Misjonsselskap.
	12:00	Breim	Høgtidsgudsteneste med nattverd. Liturg Tore Myklebust. Organist Janne Øisang Grinaker. Håvard Nordvik, trompet. Takkoffer til Det Norske Misjonsselskap.
26. desember 2. juledag Joh 1,1-14 «Ordet vart menneske»	12:00	Gimmestad	Høgtidsgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Kantor Dorothee Raschwitz. Rygg songlag deltek. Takkoffer til Det Norske Misjonsselskap.
	12:00	Hyen	Høgtidsgudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Organist Janne Øisang Grinaker. Takkoffer til Det Norske Misjonsselskap.
31. desember Nyårsaftan Joh 14,27 «Min fred gjev eg dykk»	23:15	Gimmestad	Midnattsgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Kantor Dorothee Raschwitz. Ikke offer.

1. januar Nyårsdag Luk 2,21 «Han fekk namnet Jesus»	12:00	Sandane	Gudsteneste med nattverd. Liturg Vidar Bjotveit. Organist Janne Øisang Grinaker. Takkoffer til «Flygel/tangentinstrument Sandane».
4. januar Matt 2,1–12 «Vismennene hyllar Jesus»	10:00	Sandane	Samtale om søndagens tekst med salmesong.
6. januar Heilage tre kongars dag	18:00	Fjordhest-garden	Stallmesse. Liturg Tore Myklebust.
8. januar Kristi openberringsdag Matt 2,1–12 «Vismennene hyllar Jesus»	11:00	Sandane	Gudsteneste med nattverd. Liturg Tore Myklebust. Organist Janne Øisang Grinaker. Takkoffer til misjonsprosjektet vårt; kyrkjeleg undervisning i Kina. Samtale om dagens tema. Kyrkjekaffi. Ta gjerne med deg litt julebakst, så deler vi julegleder saman.
15. januar 2. søndag i openberringstida Matt 3,13–17 «Jesus blir døypt»	11:00	Sandane	Gudsteneste med nattverd. Liturg Vidar Bjotveit. Pianist Morten Leirgul. Takkoffer til Søndagsskulen Norge. Samtale om dagens tema. Kyrkjekaffi.
15. januar 2. søndag i openberringstida Joh 2,1–11 «Bryllaupet i Kana»	11:00	Hyen	Gudsteneste med nattverd. Liturg Tore Myklebust. Organist Janne Øisang Grinaker.
18. januar Matt 2,1–12 «Vismennene hyllar Jesus»	10:00	Sandane	Samtale om søndagens tekst med salmesong.
22. januar 3. søndag i openberringstida Joh 2,1–11 «Bryllaupet i Kana»	11:00	Breim	Gudsteneste med Tårnagent-gjengen. Nattverd. Liturg Tore Myklebust. Organist Janne Øisang Grinaker.
	19:00	Sandane	Gudsteneste med nattverd. Liturg Tore Myklebust. Kantor Dorothee Raschwitz. Takkoffer til Norsk Luthersk Misjonssamband.
29. januar 4. søndag i openberringstida Luk 18,35–43 “Den blinde ved Jeriko”	11:00	Gimmestad	Gudsteneste med Tårnagent-gjengen. Liturg Vidar Bjotveit. Kantor Dorothee Raschwitz. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
29. januar	16:00	Sandane	Salmekveld ved Harald Myklebust. Vi syng salmane til Trygve Bjerkrheim.
1. februar Luk 8,4–15 «Såmannen og jordsmonnet»	10:00	Sandane	Samtale om søndagens tekst med salmesong.
5. februar Såmannssøndagen Luk 8,4–15 «Såmannen og jordsmonnet»	11:00	Breim	Gudsteneste med nattverd. Liturg Tore Myklebust.
	11:00	Vereide	Gudsteneste med nattverd. Liturg Vidar Bjotveit. Kantor Dorothee Raschwitz. Takkoffer til Bibelskapet. Kanskje blir det aking i Kaale-bakken eller anna eigna stad.
12. februar Kristi forklåringssøndag Matt 17,1–9 «Ugraset i kveiten»	11:00	Hyen	Gudsteneste med nattverd. Liturg Tore Myklebust.
	11:00	Sandane	Generasjonsgudsteneste med bønevandring og nattverd. Liturg Vidar Bjotveit. Kantor Dorothee Raschwitz. Brettspel og kyrkjekaffi.
15. februar Joh 17,20–26 «Så kjærleiken kan vere i dei»	10:00	Sandane	Samtale om søndagens tekst med salmesong.
19. februar Fastelavnssøndag Joh 17,20–26 «Så kjærleiken kan vere i dei»	11:00	Breim	Gudsteneste med nattverd. Liturg Tore Myklebust.
	19:00	Vereide	Gudsteneste med nattverd. Liturg Tore Myklebust. Kantor Dorothee Raschwitz. Takkoffer til Norges Kristelege Student- og Skuleungdomslag.
22. februar Oskeonnsdag Matt 6,1–6.16–18 «Gåver, bøn og faste»	19:00	Vereide	Skriftemålsgudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Ikkje offer.

Måleri av Jorunn Vereide. Akryl 24 x 30 cm. Foto: O.A.

Sov i fred, vesle barn,sov.
Trygt på din mamma sitt fang, –
gjennom natta så mørk og lang.
Stjernene lyser for deg.
Lyser og viser oss veg.
Sov i fred, vesle barn,sov.

Ved Jo Ve etter inspirasjon frå
«A Christmas Lullaby»